

บทที่ 13

การร่วมกระทำความผิดด้วยกัน

ในการกระทำความผิดอาญา ความผิดอันหนึ่งอาจมีผู้กระทำความผิดคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ ถ้าผู้กระทำความผิดกระทำความผิดคนเดียวโดยไม่มีผู้อื่นร่วมกระทำ ไซ้ให้กระทำ หรือสนับสนุนในการกระทำความผิดแล้ว ปัญหาที่ต้องพิจารณาก็มีแต่เพียงว่าบุคคลผู้กระทำนั้นกระทำความผิดฐานใดและจะต้องรับโทษเพียงใด แต่ถ้การกระทำความผิดอาญานั้นมีผู้กระทำหลายคนโดยมีผู้อื่นร่วมกระทำ ไซ้ให้กระทำความผิด หรือให้ความสะดวก หรือช่วยเหลือผู้อื่นกระทำความผิดเช่นนี้ นอกจากจะต้องพิจารณาว่าผู้กระทำกระทำความผิดฐานใดและจะต้องรับโทษเพียงใดแล้ว ยังต้องพิจารณาอีกว่าผู้ร่วมกระทำ ผู้ที่ไซ้ให้กระทำ ความผิด หรือผู้ให้ความสะดวกหรือช่วยเหลือผู้อื่นกระทำความผิดจะมีความผิดและรับโทษเพียงใดด้วย⁽⁶²⁾

สำหรับการพิจารณาว่าผู้ร่วมกระทำความผิด ผู้ไซ้ให้ผู้อื่นกระทำความผิด หรือผู้ให้ความสะดวกหรือให้การช่วยเหลือผู้อื่นในการกระทำความผิด จะมีความผิดและรับโทษเพียงใดนั้น ย่อมพิจารณาได้ตามประมวลกฎหมายอาญาซึ่งได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ใน มาตรา 83-88 อาจแยกพิจารณาได้ดังนี้

1. ผู้ที่ได้ร่วมมือกระทำความผิดด้วยกัน เรียกว่า ตัวการ (มาตรา 83)
2. ผู้ที่ก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด เรียกว่า ผู้ไซ้ (มาตรา 84-85)
3. ผู้ที่ช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด เรียกว่า ผู้สนับสนุน (มาตรา 86)
4. ขอบเขตความรับผิดของผู้ไซ้ ผู้โฆษณาหรือประกาศ และผู้สนับสนุน (มาตรา 87 และมาตรา 88)

(62) อุททิศ แสนโกศิก. กฎหมายอาญา 1, พิมพ์ที่โรงพิมพ์เรือนแก้ว
การพิมพ์ ปี 2525 หน้า 178.

ส่วนที่ 1

ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกัน

เรียกว่าตัวการ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 บัญญัติว่า "ในการที่ความผิดใดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น"

ตามบทบัญญัติมาตรา 83 นี้ จะเห็นว่าที่จะเป็นตัวการได้จะต้องเข้าองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

- ก. ต้องมีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป
- ข. ต้องได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกัน
- ค. ต้องได้มีเจตนาที่จะร่วมกระทำความผิดด้วยกัน

ก. ต้องมีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป การกระทำความผิดที่จะเป็นตัวการตามมาตรา 83 นี้ จะต้องมิบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันกระทำ ถ้าหากความผิดใดบุคคลกระทำคนเดียว บุคคลนั้นต้องรับโทษตามบทบัญญัติของกฎหมายนั้นอยู่แล้ว ไม่เป็นกรณีที่จะนำมาตรา 83 มาอ้างแต่อย่างใด ต่อเมื่อบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปได้ร่วมกระทำความผิดอย่างเดียวกัน จึงถือเป็นตัวการด้วยกัน

ในการที่บุคคลหลายคนกระทำความผิดอย่างเดียวกันนี้ หากต่างคนต่างทำแม้จะเป็นเวลาเดียวกัน สถานที่เดียวกันก็ตาม ก็ไม่อยู่ในบังคับของมาตรา 83 ผู้กระทำความผิดก็ต้องรับผิดในความผิดของตนที่ทำแยกกันไป

ตัวอย่างที่ 1 แดงต้องการฆ่าเหลือง แดงได้ใช้ปืนยิงเหลืองถึงแก่ความตาย เช่นนี้แดงได้กระทำคนเดียว แดงต้องรับโทษฐานฆ่าเหลืองตายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 ไม่เรียกว่าแดงเป็นตัวการฆ่าเหลือง

ตัวอย่างที่ 2 ที่กำลังคุยกับค้อยน้องภริยาต้อง แดนได้ยิงปืนไปก่อน 1 นัดถูกตี แล้วต่อมาต้องยิงได้ยิงไปอีก 1 นัด ตามพฤติการณ์ดังกล่าวที่แดนและต้องยิงปืนไปนั้นเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในทันทีทันใดโดยต่างคนต่างกระทำลงไป มิได้สมคบร่วมรู้กันมาก่อน แม้จะทำในเวลาเดียวกัน สถานที่เดียวกันก็ตาม แดนและต้องมิได้เป็นตัวการอันอยู่ในบังคับมาตรา 83 แดนและต้องต้องรับผิดชอบในความผิดของตนที่ทำแยกกันไป

ตัวอย่างที่ 3 ก.ข.ค. และ ง. ตกลงกันที่จะไปทำร้ายแดง โดยคนทั้งสี่วิ่งเข้าไปที่แดงพร้อมกัน แล้วชูปืนพร้อมกันร้องห้ามไม่ให้ผู้อื่นเข้าไปช่วย และในขณะเดียวกันก็เข้ากลุ่มรวมทำร้ายแดง เช่นนี้ถือว่าคนทั้งสี่ร่วมกระทำความผิดเป็นตัวการตามมาตรา 83

ข. ต้องได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกัน การที่ร่วมกระทำความผิดนี้การกระทำนั้นจะต้องเป็นความผิด หากการกระทำนั้นไม่เป็นความผิด ผู้ที่ร่วมกระทำก็ไม่ใช่ตัวการ การร่วมกระทำความผิดด้วยกันจึงต้องประกอบด้วยสาระสำคัญสองประการ คือ

1. การกระทำนั้นต้องเป็นความผิด
2. ความผิดนั้นต้องได้ร่วมกันกระทำ

1. การกระทำนั้นต้องเป็นความผิด หมายความว่า ต้องมีการกระทำโดยผ่านขั้นเตรียมการถึงขั้นลงมือกระทำ และการกระทำนั้นต้องเป็นความผิด กล่าวคือ มีกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด มีการกระทำตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ และการกระทำนั้นประกอบด้วยสภาพทางจิตใจ

ตัวอย่างที่ 1 บุญช่วยต้องการฆ่าตัวตายจึงบอกให้บุญส่งไปหยิบปืนในบ้านมาบุญส่งหยิบมาแล้วส่งให้บุญช่วย บุญช่วยให้บุญส่งช่วยจับปืนแล้วหันกระบอกปืนมาทางบุญช่วย โดยบุญช่วยเป็นคนเหนียวไกปืนเอง ดังนั้นบุญช่วยได้ลงมือกระทำแล้วแต่การกระทำของบุญช่วยไม่มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เมื่อการกระทำของบุญช่วยไม่เป็นความผิด จะถือว่าบุญส่งเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดอันเป็นตัวการตามมาตรา 83 ไม่ได้

ตัวอย่างที่ 2 โขศและโสสมคบกันไปฆ่าสด โดยตกลงกันว่าโขศจะทำหน้าที่ยิง ส่วนโสจะคอยดักแทงให้ ขณะที่โขศเห็นสดเดินมาใกล้ ๆ โขศเกิดความสงสารจึงกลับใจไม่ยิงเป็นออกจากการเป่า เช่นนี้โขศยังไม่ได้ลงมือกระทำจึงยังไม่ถือว่าเป็นการกระทำอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เมื่อโขศซึ่งไม่ได้ลงมือกระทำโสเองก็ยังไม่ถือว่าเป็นตัวการตามมาตรา 83 ในความผิดฐานฆ่าคนตาย เพราะยังไม่มีกระทำความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิด

ตัวอย่างที่ 3 สว่างใช้เป็นไม้ลูกกระสุนจ้องเล็งไปที่แสงเพื่อล่อแสงเล่น โดยมีสวิงคอยดักแทง เช่นนี้การกระทำของสว่างไม่ได้ประกอบด้วยสภาพทางจิตใจคือเจตนา การกระทำของสว่างจึงไม่เป็นความผิด เมื่อการกระทำของสว่างไม่เป็นความผิด จะถือว่าสว่างเป็นตัวการตามมาตรา 83 ไม่ได้

ตัวอย่างที่ 4 อรุณเป็นสามีของราตรี ราตรีไม่ยอมให้อรุณร่วมประเวณีด้วย อรุณจึงใช้กำลังบังคับให้ราตรีร่วมประเวณีด้วย ตะวันเพื่อนของอรุณช่วยอรุณโดยการดูแลด้านหลังอยู่หน้าห้อง เช่นนี้ไม่ถือว่าอรุณและตะวันเป็นตัวการตามมาตรา 83 เพราะการกระทำของอรุณไม่เป็นความผิดตามมาตรา 276

ตัวอย่างที่ 5 ก.และ ข.ชิงทรัพย์ ค.ได้แล้ว จึงขึ้นรถสามล้อเครื่องของ ง. ซึ่งติดเครื่องรอกอยู่หนีไป ดังนี้ ก.ข.และ ง.เป็นตัวการตามมาตรา 83 แล้ว เพราะการกระทำของ ก.และ ข.เป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ ง.จึงเป็นตัวการ การคอยรับ ก.และ ข.แล้วพาหนีไปเป็นส่วนหนึ่งของการชิงทรัพย์

2. ความผิดนั้นต้องได้ร่วมกันกระทำ หมายความว่า ผู้กระทำแต่ละคนได้ร่วมกระทำการอันเป็นส่วนสำคัญหรือสาระสำคัญของความผิดนั้น

กรณีที่จะถือว่าเป็นการร่วมกระทำมีดังนี้

(1) กรณีการกระทำที่เป็นความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ตรง ๆ ได้แก่ ร่วมกระทำความผิดด้วยกันตรงตามมาตรา 83 เช่น บุคคลหลายคนทำร้ายผู้ใดด้วยกัน ใครทำมากทำน้อยหนักเบาเพียงใด ทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้นโดยการร่วมมือกันนั้น

เสมือนทำด้วยตนเอง

(2) การกระทำที่เป็นส่วนหนึ่งของการกระทำทั้งหมดที่รวมเป็นความผิดขึ้น ใครจะได้กระทำมากน้อยหนักเบาเพียงใดก็ตาม ทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบที่เกิดขึ้นโดยมิ เจตนาร่วมกันกระทำ เช่น

ตัวอย่างที่ 1 ก.และ ข.ทะเลาะกับ ค.แล้วแยกกันไป ค.เดินไปได้หนึ่ง เส้น ก.และ ข.วิ่งตาม ค.ไป พยายาม ก.จับแขน ค. ข.ใช้มีดแทงถูกแขนซ้ายและ หน้าอก ค.อยู่ได้ 2 คืนก็ตาย เช่นนี้การที่ ก.จับแขน ค.ก็เป็นส่วนหนึ่งของการกระทำ ความผิดฐานทำร้ายผู้อื่นเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย ก.และ ข.มีความผิดฐานเป็นตัวการฆ่าคนโดยไม่เจตนา

ตัวอย่างที่ 2 ขณะที่จำเลยที่ 1 ลงไปจุดผู้เสียหายขึ้นรถ จำเลยที่ 2 จอด รถติดเครื่องรอคอยอยู่ในระยะใกล้ ๆ จำเลยที่ 1 จุดผู้เสียหายแล้วจำเลยที่ 2 ได้ออก รถขับไปทันที การกระทำตั้งแต่ที่จำเลยที่ 1 จุดผู้เสียหายขึ้นรถตลอดจนพาผู้เสียหายไป หลังจากผู้เสียหายขึ้นรถแล้ว ยังคงถือว่าเป็นการกระทำผิดฐานพาหนีไปเพื่อการรอนาจาร อยู่ตลอดเวลา การกระทำของจำเลยที่ 2 ที่ขับรถพาผู้เสียหายกับจำเลยที่ 1 ไปจึงเป็น การกระทำส่วนหนึ่งของการพาผู้เสียหายไป เป็นการร่วมกระทำผิดด้วยกันตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา 83

ตัวอย่างที่ 3 เมื่อจำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 2 ชิงทรัพย์ได้แล้ว จึงขึ้นรถ สามล้อเครื่องของจำเลยที่ 3 ซึ่งติดเครื่องรออยู่หน้าไป ดังนี้เห็นว่าจำเลยทั้งสามได้ ร่วมคบคิดวางแผนกันทำผิด โดยจำเลยที่ 3 มีหน้าที่ติดเครื่องรถไว้บริเวณที่เกิดเหตุ คอย รับจำเลยที่ 1 และที่ 2 พาหนีไปเป็นส่วนหนึ่งของการชิงทรัพย์ การกระทำของจำเลย ทั้งสามจึงเป็นความผิดฐานปล้นทรัพย์

(3) การแบ่งหน้าที่กันกระทำ เพื่อให้การกระทำผิดเป็นผลสำเร็จ หมายความว่า การแบ่งหน้าที่กันทำในความผิดอันหนึ่ง บุคคลที่กระทำตามหน้าที่ที่แบ่งสรรกัน นั้นแต่ละคนย่อมกระทำส่วนหนึ่งในการกระทำทั้งหมดที่รวมกันเป็นความผิดขึ้น เช่น ในการ ลักทรัพย์ คนร้ายแบ่งหน้าที่กันทำ โดยคนหนึ่งเข้าไปลักทรัพย์ อีกคนหนึ่งดูต้นทาง หรือคนหนึ่ง

ยึดจักรยานที่เจ้าทรัพย์ขโมยแล้วขี่จักรยานไป อีกสองคนเข้าจับเจ้าทรัพย์ที่ยังนั่งอยู่ เป็นการแบ่งหน้าที่กันทำ เป็นปล้นทรัพย์ทั้งสามคน เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 1 จำเลยที่ 2 ขโมยจักรยานยนต์ให้จำเลยที่ 1 ขนถ่ายมาที่ร้านผู้เสียหาย จำเลยที่ 1 เข้าไปในร้าน จำเลยที่ 2 นำรถไปจอดรอห่างร้าน 4 วา จำเลยที่ 1 วิ่งราวสร้อยคอออกมาจากร้านแล้ววิ่งตรงมาที่รถซึ่งจำเลยที่ 2 ขนออกจากที่จอดชะลอรับจำเลยที่ 1 เพื่อพาหลบหนี แสดงว่าจำเลยทั้งสองได้ร่วมคบคิดกันกระทำความผิดมาแต่แรก โดยจำเลยที่ 2 รับหน้าที่พาหลบหนี เป็นการแบ่งหน้าที่ในการกระทำความผิดร่วมกัน จำเลยที่ 2 จึงเป็นตัวการในการกระทำความผิดด้วย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1235/2519 และ 2020/2519)

ตัวอย่างที่ 2 จำเลยที่ 1, ที่ 3 เข้าปล้นทรัพย์ในร้านขายของ จำเลยที่ 2 เดินวนเวียนอยู่บริเวณหน้าร้าน ทำหน้าที่คอยดูคนทาง เป็นการแบ่งหน้าที่กันทำให้การปล้นสำเร็จ จำเลยที่ 2 เป็นตัวการปล้นทรัพย์ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 321/2521)

ตัวอย่างที่ 3 จำเลยที่ 1 บุกรุกเข้าไปพยายามลักทรัพย์ในเคหสถานของเหตุการร้ายซึ่งอยู่ชั้นบนของสถานทูต ส่วนจำเลยที่ 2 คอยดูคนทางอยู่ชั้นล่างนั้น เป็นการแบ่งหน้าที่กันทำอันเป็นการกระทำความผิดหนึ่งเพื่อให้การลักทรัพย์บรรลุผลสำเร็จ เรียกได้ว่าจำเลยที่ 2 เป็นตัวการในการลักทรัพย์ร้ายด้วย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 854/2507, 718/2522)

ตัวอย่างที่ 4 จำเลยกับพวกรวม 4 คนทำการปล้นทรัพย์โดยแบ่งหน้าที่กันทำ จำเลยกับพวกอีกสองคนขึ้นไปเอาทรัพย์บนเรือน พวกจำเลยคนหนึ่งถือปืนเฝ้าอยู่ใต้ถุนเพื่อคอยขัดขวางผู้ที่จะมาช่วยผู้เสียหายโดยเข้าไปนั้นยัง เมื่อคนร้ายนั้นเข้าไปยังผู้ที่มาช่วยบาดเจ็บสาหัส จึงถือได้ว่าคนร้ายทั้งหมดดังกล่าวได้ร่วมกันกระทำความผิดโดยตลอด ดังนั้นจำเลยจึงต้องรับผิดชอบในการที่พรรคพวกของจำเลยเข้าไปยังด้วย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 593/2510)

ตัวอย่างที่ 5 คนร้ายมาด้วยกัน 3 คน ร่วมกันกระตุกท้ายรถจักรยานที่ผู้เสียหายกำลังขี่ล้มลง แล้วคนร้ายคนหนึ่งก็ขี่รถจักรยานคันนั้นไป อีกสองคนขี่มoped และไม่ให้ผู้เสียหายร้อง กับให้ถอดสร้อยคอ ให้ถือว่าแบ่งแยกหน้าที่กันกระทำความผิด ครอบงำความผิดฐานปล้นทรัพย์ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 465/2513, 1453/2522, 464/2523)

ตัวอย่างที่ 6 จำเลยที่ 1 กระชากสร้อยคอผู้เสียหายได้แล้ววิ่งขึ้นไปนั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ ซึ่งจำเลยที่ 2 คิดเครื่องร่อนอยู่ในระยะห่าง 10 วาเศษ แล้วจำเลยที่ 2 ก็ขับรถพาหนีไป พฤติการณ์จึงนี้เข้าลักษณะแบ่งหน้าที่กันทำ ถือว่าจำเลยที่ 2 เป็นตัวการในความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ด้วย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1315/2513, 3237/2525)

(4) การกระทำส่วนหนึ่งแห่งการกระทำความผิดอาจรวมถึงการที่อยู่ในที่เกิดเหตุในลักษณะที่สามารถช่วยเหลือให้การกระทำความผิดสำเร็จลุ่งไปโดยที่ผู้นั้นไม่จำเป็นต้องได้กระทำอะไรลงด้วยมือตนเอง เพียงแต่อยู่ในที่ใกล้พอที่จะช่วยกันได้ทันทีก็พอแล้ว เช่น

ก. การอยู่ร่วมในที่เกิดเหตุในลักษณะที่พร้อมจะช่วยเหลือกันได้ทันที เช่น จำเลยที่ 1 เป็นคนขี่เป็นเชิงผู้ตาย แม้จำเลยที่ 2 ที่ 3 จะไม่ใช่เป็นผู้ยิงหรือใช้อาวุธทำร้ายผู้ตายด้วย แต่กรณีจำเลยทั้งสามโดดลงจากเรือนไปพร้อมกัน แสดงว่าจำเลยที่ 2 ที่ 3 ได้รู้เห็นมีเจตนาช่วยกันกระทำความผิดกับจำเลยที่ 1 แล้ว อนึ่งนอกจากจำเลยที่ 1 ถือปืนยาวลงไปด้วยแล้ว จำเลยที่ 2 ที่ 3 ก็มีอาวุธมืดและขวานติดตัวไปด้วย แสดงอยู่แล้วว่าจำเลยที่ 2 ที่ 3 พร้อมที่จะช่วยเหลือจำเลยที่ 1 ได้ทันที และเมื่อจำเลยที่ 1 ยิงผู้ตายแล้ว ตอนหนีกลับจำเลยทั้งสามยังหนีกลับมาทางเดียวกันอีก จึงนับได้ว่าจำเลยที่ 2 ที่ 3 ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันกับจำเลยที่ 1 คือเป็นตัวการฆ่าผู้ตายด้วยกัน (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1369-1370/2508)

ข. การอยู่ในที่เกิดเหตุในขณะที่กระทำความผิดและหลบหนีไปด้วยกัน เช่น จำเลยรวมอยู่กับพวกตั้งแต่ก่อนจนเกิดเหตุ เวลาเกิดเหตุจำเลยอยู่ในรถซึ่งคนในรถยิงเข้าไปในร้านอาหารแล้วหลบหนีไปด้วยกัน แสดงว่าจำเลยร่วมกระทำความผิดตาม ป.อ.มาตรา 288,

ค. การอยู่ร่วมกันที่เกิดเหตุและก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด เช่น พี่ชาย จำเลยได้เถียงกับเจ้าของที่ดินข้างเคียงเรื่องเขตที่ดิน ผู้ตายซึ่งเป็นกำนันเข้ามาพูดไกล่เกลี่ย พี่ชายจำเลยไม่เชื่อฟังจึงถูกผู้ตายว่ากล่าว สักพักหนึ่งต่อมาพี่ชายจำเลยเดินเข้าไปหาผู้ตาย จำเลยเดินตามไปด้วยพร้อมกับพูดให้พี่ชายจำเลยยิงผู้ตายให้ตาย พี่ชายจำเลยจึงใช้ปืนสั้นยิงผู้ตาย 2 นัด แล้วพี่ชายจำเลยกับจำเลยวิ่งหนีไปด้วยกัน ผู้ตายถึงแก่ความตาย ดังนั้นถือว่าจำเลยร่วมกับพี่ชายฆ่าผู้ตาย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 141/2514)

ตัวอย่างที่ 1 ชีบอกให้ยิงคนไหน จำเลยทั้งสองพากันติดตัวมาด้วยกัน เมื่อถึงที่ที่ผู้เสียหายนั่งอยู่ จำเลยที่ 2 ควักเป็นออกมาชี้ปากกระบอกปืนไปที่ผู้เสียหาย และถามจำเลยที่ 1 ว่าคนนี้ใช่ไหม แล้วจำเลยที่ 1 ใช้ปืนยิงผู้เสียหาย 3 นัด จำเลยที่ 2 ยิงปืน 1 นัด และพูดไม่ให้พวกผู้เสียหายติดตาม แล้วจำเลยทั้งสองพากันวิ่งหนีไป ดังนั้นถือว่าจำเลยที่ 2 ได้ร่วมกับจำเลยที่ 1 กระทำผิดฐานพยายามฆ่าผู้เสียหาย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 132/2515)

ผู้ตายเป็นหลานของ ท. ท. กับสามีไปทวงหนี้จากสามีจำเลย เกิดทะเลาะกันจนเกือบต่อสู้กัน ผู้ตายเข้าห้ามและว่าให้ไปพูดกันที่บ้านสามีจำเลย เมื่อไปพูดกันก็ทะเลาะกันอีก ผู้ตายเข้าห้ามไว้อีก เมื่อผู้ตายกลับบ้านแล้วหลังจากนั้น 1 ชั่วโมง จำเลยกับสามีและชายอีกคนหนึ่งมาร้องถามหาผู้ตาย พอผู้ตายออกมา ชายที่มากับจำเลยถามว่าคนไหนคือผู้ตายจำเลยชี้มือบอก ชายคนนั้นก็ยิงผู้ตาย แล้วจำเลยกับพวกก็วิ่งหนีไปทางเดียวกัน ถือว่าจำเลยร่วมกระทำความผิดฐานฆ่าผู้ตาย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2504/2515)

ตัวอย่างที่ 2 สั่งให้พวกใช้ปืนยิง จำเลยกับพวกร่วมกันจุดคร่าผู้เสียหาย เพื่อประโยชน์ของจำเลยที่จะทำธนาคารและข่มขืนกระทำความชั่วเรา ขณะที่การกระทำความผิดฐานจุดคร่ายังไม่สำเร็จ บิดาของผู้เสียหายวิ่งตามไปเพื่อขัดขวาง จำเลยสั่งให้พวกของจำเลยเข้าอาวุธปืนยิงบิดาผู้เสียหายถึงแก่ความตาย ดังนั้นจำเลยผิดฐานเป็นหัวหน้าฆ่า เพื่อให้เป็น

ความสะดวกในการที่จำเลยกับพวกจะทำจุดคร่าผู้เสียหาย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 935/2508)

ตัวอย่างที่ 3 พุดว่ายังมีคนเลย จำเลยเมาสุราถือมีดมายืนทำร้ายผู้เสียหายอยู่คนละฟากรั้ว ข. พวกของจำเลยถือปืนวิ่งมายืนข้างจำเลยและบอกให้ผู้เสียหายกลับไปนอน พอผู้เสียหายหันตัวจะกลับบ้าน จำเลยก็พุดว่ายังมีคนเลย ข. ก็ยิงผู้เสียหาย แล้วจำเลยยังพุดอีกว่าตายแล้วยังมาสู้กันอีก เป็นการส้าท้บให้เห็นเจตนาของจำเลยว่าจะทำร้ายผู้เสียหาย ถือได้ว่าจำเลยได้ร่วมในการยิงผู้เสียหายด้วย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1306/2513)

การร่วมกันกระทำความผิดนี้จะต้องร่วมในระหว่างการกระทำความผิด โดยร่วมกระทำส่วนหนึ่งของการกระทำความผิดตั้งแต่ขณะใดขณะหนึ่งนับแต่เริ่มต้นลงมือกระทำ คือผ่านขั้นเตรียมการมาแล้วจนเข้าขั้นลงมือกระทำ การร่วมกระทำเมื่อก่อนเริ่มลงมือหรือร่วมกระทำหลังสำเร็จแล้วไม่ถือเป็นตัวการตามมาตรา 83 แต่อาจเป็นผู้สนับสนุนตามมาตรา 86 เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3323/2522 จำเลยจอดรถปิดกั้นทางหลวงใส่สัญญาณพวงมาลัยและประตูรถแล้วหลบไป ซึ่งเป็นความผิดฐานปิดกั้นทางหลวงในลักษณะที่อาจเกิดอันตรายหรือเสียหายแก่ยานพาหนะหรือบุคคลตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 295 พ.ศ. 2515 ข้อ 35,84 นั้น เป็นความผิดสำเร็จตั้งแต่จอดรถ ผู้ที่มานั่งอยู่ท้ายรถที่จอดปิดกั้นนั้นในภายหลังไม่ถือว่าเป็นตัวการร่วมกระทำผิดด้วย

ค. ต้องได้มีเจตนาที่จะร่วมกระทำความผิดด้วยกัน หมายความว่า ผู้ที่กระทำการร่วมกันนั้นจะต้องมีเจตนาร่วมกันด้วย กล่าวคือจะต้องรู้ถึงการกระทำของกันและกัน และต่างต้องถือเอาการกระทำของแต่ละคนเป็นการกระทำของตนด้วย การกระทำโดยมีเจตนาร่วมกระทำด้วยกันต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังนี้

(1) ต้องรู้ถึงการกระทำของกันและกัน หมายความว่า ผู้กระทำทุกคนจะต้องรู้ถึงการกระทำของกันและกัน และต่างต้องประสงค์ถือเอาการกระทำของแต่ละคนเป็นการกระทำของตนด้วย

ตัวอย่างที่ 1 สอนทำร้ายแสง แสงถูกทำร้ายล้มลงสลบไป โสมซึ่งจ้องจะลักทรัพย์ของแสงอยู่ตั้งแต่ก่อนที่สอนจะทำร้ายแสง แล้วเห็นเป็นโอกาสเหมาะจึงลักทรัพย์ของแสงไปในขณะที่แสงสลบ เช่นนี้สอนและโสมไม่เป็นตัวการชิงทรัพย์ สอนมีความผิด

ฐานทำร้ายร่างกายเท่านั้น โสมก็ผิดฐานลักทรัพย์เท่านั้น กรณีเช่นนี้ถือว่าสอนและโสมเป็นผู้กระทำผิดข้างเคียง

ตัวอย่างที่ 2 เจ้าทุกข์ถูกคนร้ายกลุ่มรวมทำร้ายมาก่อนและกำลังถูกวิ่งไล่มา จำเลยวิ่งข้ามถนนไปตีเจ้าทุกข์ โดยไม่ปรากฏว่ามีการสมคบกับคนร้ายหรือคนร้ายเรียกร้องให้ช่วยทำร้าย ดังนั้นจำเลยคงมีความผิดเฉพาะกรรมที่จำเลยลงมือกระทำ

ตามตัวอย่างที่ 1 และ 2 นั้นผู้กระทำไม่รู้ถึงการกระทำของกันและกัน จึงไม่เป็นตัวการ

ตัวอย่างที่ 3 ก.กับ ข.สมคบกันไปฆ่าแดง ก.เป็นคนคอยดูคั่นทางให้ ส่วน ข.เป็นคนลงมือฆ่า เช่นนี้ ก.และ ข.รู้ถึงการกระทำของกันและกันจึงเป็นตัวการ เพราะมีเจตนาร่วมกระทำความผิดด้วยกัน

(2) ต้องมีเจตนาร่วมกันในการกระทำทั้งหมด หมายความว่า การกระทำที่มีเจตนาร่วมกันนั้นจะต้องมีเจตนาร่วมกันในการกระทำทั้งหมด ถ้ามีเจตนาร่วมกันแต่เพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง การกระทำความผิดที่มีเจตนาร่วมกันก็มีได้เพียงส่วนหนึ่งส่วนใดนั้น

ตัวอย่างที่ 1 คนร้าย 7 คนร่วมกันมาปล้นโดยแยกย้ายกันเข้าทำการปล้น 5 รายซึ่งอยู่บ้านใกล้เคียงกันในเวลาเดียวกัน แม้คนร้ายจะแยกกันเข้าทำการแต่ละบ้านมีจำนวนไม่ถึง 3 คน ก็ต้องถือว่าคนร้ายทุกคนมีความผิดฐานร่วมกันปล้นทรัพย์ เพราะคนร้ายทุกคนได้มีเจตนาร่วมกันในการกระทำทั้งหมด คนร้ายทั้ง 7 คนจึงเป็นตัวการร่วมกันปล้นทรัพย์

ตัวอย่างที่ 2 คนร้าย 7 คนร่วมกันปล้นทรัพย์ แต่คนร้ายคนหนึ่งได้ทำการข่มขืนกระทำชำเราเจ้าทรัพย์คนหนึ่งด้วย เฉพาะคนร้ายที่ข่มขืนเจ้าทรัพย์เท่านั้นที่ต้องมีความผิดฐานปล้นทรัพย์แล้วข่มขืนกระทำชำเราซึ่งเป็นความผิด 2 กระทง ตามตัวอย่างที่ 2 นี้ คนร้ายทั้ง 7 คนที่เจตนาร่วมกันเฉพาะความผิดฐานปล้นทรัพย์ ส่วนความผิดฐานข่มขืนผิดเฉพาะคนร้ายที่ทำการข่มขืนเท่านั้น

ตัวอย่างที่ 3 จำเลยสองคนกับพวกอีกคนหนึ่งร่วมกันไปลักทรัพย์ จำเลยทั้งสองคอยอยู่ที่ประตูรั้ว พวกจำเลยเข้าไปในบ้านและได้ใช้ปืนยิงเจ้าทรัพย์ เมื่อ

ข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่าจำเลยทั้งสองรู้ว่าพวกจำเลยผู้นั้นมีอาวุธเป็น การกระทำของพวก จำเลยจึงอยู่นอกความมุ่งหมายหรือเจตนาของจำเลย จำเลยทั้งสองไม่มีความพยายามปล้น และพยายามฆ่า คงคิดเพียงพยายามลักทรัพย์เท่านั้น

(3) เจตนาร่วมกันนั้นต้องมีอยู่ตลอดไป หมายความว่า การกระทำ ความผิดที่มีเจตนาร่วมกันนั้นจะต้องกระทำโดยเจตนาร่วมกันอยู่ตลอดไปจนกว่าการกระทำ จะเกิดเป็นความผิดสำเร็จ หากเจตนาร่วมกันนั้นสุดสิ้นลงก่อนถึงขั้นนั้น การร่วมกันกระทำ ความผิดก็มีได้เพียงนั้น

ตัวอย่างที่ 1 จำเลยที่ 1 ทะเลาะกับผู้ตายอยู่ริมรั้ว จำเลยที่ 2 ถือ มีดพร้าวิ่งลงจากบ้านพร้อมร้องว่า พันให้ตาย ๆ การแสดงออกด้วยกิริยาและคำพูดของ จำเลยที่ 2 สื่อแสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ 2 มีเจตนาจะฆ่าผู้ตาย ฉะนั้นจำเลยที่ 1 คว้ามิด พร้าจากมือจำเลยที่ 2 แหวกรั้วเข้าไปพันผู้ตายถึงถึงแก่ความตาย จึงเป็นการกระทำที่สม เจตนาของจำเลยที่ 2 เมื่อจำเลยที่ 1 พันผู้ตายแล้วได้โยนมีดข้ามรั้วมาให้จำเลยที่ 2 จำเลยที่ 2 ก็เป็นผู้พามีดพร้าวิ่งหนีไป การกระทำของจำเลยที่ 2 ดังกล่าวถือได้ว่าเป็น การร่วมกับจำเลยที่ 1 ฆ่าผู้ตาย จำเลยที่ 2 จึงมีความผิดฐานเป็นตัวการร่วมกับจำเลยที่ 1 ตาม ป.อ.มาตรา 83 (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 382/2512)

เมื่อครบองค์ประกอบทั้งสามประการนี้แล้ว จึงถือว่าเป็นตัวการในการ กระทำความผิด แต่มีบางกรณีแม้จะกระทำครบองค์ประกอบทั้งสามประการแล้วก็ตาม ไม่ถือ ว่าเป็นตัวการ ได้แก่ กรณีความผิดที่กฎหมายบัญญัติว่าผู้กระทำจะต้องมีคุณสมบัติพิเศษ ซึ่ง ความผิดชนิดนี้ผู้ที่กระทำความผิดได้ต้องเป็นเจ้าพนักงานเท่านั้น บุคคลธรรมดาไม่มี คุณสมบัติที่จะกระทำความผิดชนิดนี้ได้ ด้วยเหตุนี้บุคคลธรรมดาที่ร่วมกระทำผิดด้วยจึงเป็นได้ แค่ผู้สนับสนุนเท่านั้น

ตัวอย่างที่ 1 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 407/2509 ร่วมกับเจ้าพนักงานออก ใบสุทธิปลอม จำเลยที่ 1 เป็นเจ้าพนักงานออกใบสุทธิในหน้าที่โดยจัดเปลี่ยนแปลงข้อความ ไม่ตรงต่อความจริงและผิดระเบียบ เพื่อให้จำเลยที่ 3 นำไปแสดงต่อผู้บังคับบัญชาในการ ขอบำเหน็จความชอบนั้น จำเลยที่ 1 ได้ชื่อว่าปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหาย

อันเป็นความผิดตามมาตรา 157 แต่จำเลยที่ 3 ไม่ได้เป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ในการนี้ เมื่อได้ร่วมกับเจ้าพนักงานกระทำความผิด จำเลยที่ 3 ย่อมมีโทษผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนตามมาตรา 86

ตัวอย่างที่ 2 คำพิพากษาฎีกาที่ 657/2513 ร่วมกับเจ้าพนักงานเรียกสินบน จำเลยที่ 1 เป็นผู้ใหญ่บ้านซึ่งทางอำเภอแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสำรวจที่ดินได้เรียกประชุมลูกบ้านให้มาแจ้งการสำรวจ จำเลยที่ 1 เรียกให้จำเลยอื่นอีก 4 คนซึ่งเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและราษฎรมาช่วยในการนี้ และจำเลยทั้ง 5 คนได้ร่วมกันเรียกร้องเอาเงินจากราษฎร อ้างว่าเป็นค่าธรรมเนียม ถ้าไม่ให้ก็จะไม่รับแจ้ง ดังนั้นจำเลยที่ 1 มีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบตามมาตรา 148 ส่วนจำเลยคนอื่นนั้นมีความผิดเพียงฐานเป็นผู้สนับสนุน

ในความผิดบางอย่างอาจกระทำความผิดโดยบุคคลทั่วไปได้ มียกเว้นเฉพาะบุคคลบางประเภทที่กฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น เช่น ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 กฎหมายใช้คำว่า "ผู้ใด" แต่ข้อความในฉบับที่มีความหมายยกเว้นสำหรับบุคคล 2 ประเภท คือ

(1) สามียของหญิงนั้น

(2) หญิงด้วยกันเอง

หมายความว่าบุคคลทั้งสองประเภทนี้หากกระทำด้วยตนเองแล้วจะไม่มี ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา แต่ร่วมกับผู้อื่นกระทำความผิดฐานเป็นด้วยการตามมาตรา 83 ได้

ตัวอย่างที่ 1 สมานข่มขืนกระทำชำเราสมภริยาของตนเอง สมาน ไม่มีความผิดตามมาตรา 276 แม้ว่าสมภริยาของสมานจะรับอาสาเดินทางให้ก็ตาม สมภริยา ก็ไม่เป็นด้วยการตามมาตรา 83 เพราะการกระทำของสมานไม่เป็นความผิด ผู้อื่นที่เข้าร่วม จึงไม่เป็นด้วยการ

ตัวอย่างที่ 2 สนิทโกรธกริยาตนเอง จึงบอกให้สนั่นเพื่อนของตนมา ข่มขืนกระทำชำเรากริยาของสนิท โดยสนิทรับอาสาเดินทางให้ในขณะที่สนั่นกระทำการข่มขืน

ดังนั้นถือว่าสนิทและสนั่นเป็นด้วยการกระทำผิดร่วมกันตามมาตรา 276,83 กรณีตามตัวอย่างนี้สนิทสามมิได้ข่มขืนเอง แต่ได้ร่วมกับผู้อื่นกระทำจึงมีความผิดฐานเป็นด้วยการ

จากตัวอย่างที่ 2 นี้จะเห็นได้ว่า สามของหญิงก็อาจเป็นด้วยการร่วมในการกระทำผิดของคนอื่นได้

สำหรับหญิงด้วยกันเองนั้น มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 250/2510 วินิจฉัยว่า หญิงก็อาจเป็นด้วยการร่วมกันในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราได้ถ้าหญิงร่วมกระทำในขณะชายกระทำการข่มขืนหญิงอื่นอยู่ แม้โดยสภาพหญิงจะข่มขืนหญิงด้วยกันไม่ได้ก็ตาม เพราะความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราเป็นความผิดที่ร่วมกันกระทำได้ โดยผู้ร่วมกระทำผิดมิต้องเป็นผู้ลงมือชำเราเอง เพียงแต่คนใดคนหนึ่งกระทำชำเรา หญิงช่วยจับแขนขาไม่ให้คันก็เป็นด้วยการตามมาตรา 83 ได้ และมาตรา 276 หาได้บัญญัติเป็นความผิดเฉพาะชายเท่านั้นไม่ กฎหมายใช้คำว่าผู้ใด (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 59/2524 วินิจฉัยไว้ทำนองเดียวกัน)

ความรับผิดชอบของตัวการด้วยกัน ตามมาตรา 83 ได้กำหนดให้ตัวการรับโทษสำหรับความผิดนั้น ๆ แล้วแต่ว่าได้ร่วมกระทำความผิดอย่างใด สำหรับการลงโทษศาลจะลงโทษเท่า ๆ กันทุกคน หรือยิ่งหย่อนกว่ากันได้ตามความเหมาะสมกับลักษณะของผู้กระทำความผิดแต่ละคน

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับตัวการ

ก่อนที่เกิดเหตุทำร้ายผู้เสียหาย จำเลยที่ 1 ถามจำเลยที่ 2 ว่าออกจากบ้านผู้เสียหายแล้วรู้จักทางไหม จำเลยที่ 2 ตอบว่ารู้จัก และจำเลยที่ 2 เข้าห้องน้ำพร้อมกับจำเลยที่ 3 แล้วออกจากห้องน้ำพร้อมกัน ทั้งเมื่อผู้เสียหายถูกจำเลยที่ 1 ทำร้ายแล้วร้องขอให้จำเลยที่ 2 ช่วย จำเลยที่ 2 ตอบว่าช่วยไม่ได้นั้น พฤติการณ์ดังกล่าวยังไม่เพียงพอที่จะฟังได้ว่าจำเลยที่ 2 เป็นตัวการในการพยายามฆ่าผู้เสียหายด้วย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1628/2530)

จำเลยที่ 2 และที่ 3 คุมขังผู้ตายในขณะที่เกิดเหตุข่มขืนระหว่างพวกจำเลยที่ 1 กับพวกผู้ตาย แล้วจำเลยที่ 1 หยิบมีดที่ตกอยู่บนพื้นแทงผู้ตายถึงแก่ความตาย

โดยจำเลยที่ 2 และที่ 3 ไม่อาจคาดคะเนได้ล่วงหน้าว่าจำเลยที่ 1 จะใช้มีดแทงผู้ตาย ทั้งไม่อาจเล็งเห็นได้ว่าผู้ตายจะถูกทำร้ายจนถึงแก่ความตาย และการที่จำเลยที่ 2 และที่ 3 ไม่ขัดขวางห้ามปรามจำเลยที่ 1 ก็มีใช่เป็นข้อบ่งชี้ว่าจำเลยที่ 2 และที่ 3 มีเจตนาฆ่าผู้ตาย ดังนั้นจำเลยที่ 2 และที่ 3 จึงไม่มีความผิดฐานเป็นด้วยการฆ่าผู้ตาย คงรับผิดเฉพาะเป็น การทำร้ายผู้ตายตามมาตรา 290 (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2355/2530)

จำเลยกับพวกร่วมกันจับผู้เสียหายให้ล้มลง แล้วช่วยกันจับแขนขาผู้เสียหาย ให้พวกของจำเลย 2 คนผลักดันกระทำชำเราผู้เสียหายจนสำเร็จความใคร่คนละครั้ง อัน เป็นการกระทำความผิดฐานโทรมหญิง การกระทำของจำเลยเป็นการร่วมกันกระทำความ ผิดอันเป็นด้วยการตาม ป.อ.มาตรา 83 แม้จำเลยจะมีได้กระทำชำเราผู้เสียหายก็ถือว่าเป็น การร่วมกันกระทำความชำเราอันมีลักษณะเป็นการโทรมหญิงด้วย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2077/ 2530)

แม้จำเลยทั้งสองจะไม่ได้ร่วมกันข่มขืนกระทำชำเราผู้เสียหายอันมีลักษณะ เป็นการโทรมหญิง เพราะจำเลยที่ 2 ได้ใช้มีดขู่จะทำร้ายและได้ข่มขืนกระทำชำเรา ผู้เสียหายแต่เพียงผู้เดียว ส่วนจำเลยที่ 1 ได้ใช้ปืนขู่บังคับผู้เสียหายด้วย ดังนั้นจำเลย ทั้งสองก็ยังคงผิดฐานร่วมกันข่มขืนกระทำชำเราโดยใช้อาวุธตาม ป.อ.มาตรา 276 วรรค สอง (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 227/2529)

จำเลยร่วมรู้เห็นมาก่อนว่า ข.จะไปยิงผู้เสียหาย จำเลยร่วมไปกับ ข. เป็นการให้กำลังใจ เมื่อ ข.ยิงผู้เสียหายแล้วจำเลยแสดงตัวเป็นพวก ข.ทันทีโดยร้องห้าม คนอื่นไม่ให้เข้าไปช่วยผู้เสียหาย เป็นการแสดงให้ผู้อื่นเห็นว่า ข.ไม่ได้มาคนเดียว แล้ว จำเลยกับ ข.หลบหนีไปพร้อมกัน ดังนั้นถือว่าจำเลยร่วมกับ ข.ใช้อาวุธเป็นยิงผู้เสียหาย จำเลยเป็นด้วยการตาม ป.อ.มาตรา 83 (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 980/2529)

ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราหญิง ผู้ร่วมกระทำไม่จำเป็นต้องลงมือกระทำ ชำเราด้วยกันทุกคน หากได้บัญญัติลงโทษเฉพาะชายเท่านั้นไม่ หญิงซึ่งร่วมกระทำผิดกับชาย ผู้กระทำชำเราก็เป็นด้วยการด้วย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 89/2524)

จำเลยซึ่งเป็นเจ้าของบ้านสถานที่จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงยอมให้คนขับรถยนต์บรรทุกน้ำมันเข้าไปสูบถ่ายน้ำมันโดยใช้อุปกรณ์ที่และเครื่องมือเครื่องใช้ของตน ดังนั้น จำเลยร่วมเป็นด้วยการลักน้ำมันและปลอมปนน้ำมันด้วย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3249/2528)

จำเลยร่วมปล้นทรัพย์โดยขโมยไปส่งและรอรับพาคนร้ายหลบหนีไป การที่คนร้ายคนหนึ่งงัดมีดแทงกริยาผู้เสียหายถึงแก่ความตาย แม้จำเลยจะนั่งรออยู่ในรถมิได้รู้เห็นด้วยในการแทง ก็มีความผิดฐานปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายตาม ป.อ. มาตรา 340 วรรคห้า (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1464/2526)

ส.บอกจำเลยว่ามีเรื่องกับคนอื่นให้ไปช่วย ระหว่างทาง ส.มอบปืนให้เมื่อถึงที่เกิดเหตุจำเลยเดินตาม ส.ไปใกล้ ๆ คอยมองดูรอบ ๆ บริเวณตนเองเป็นการคุ้มกัน เมื่อ ส.ยิงผู้ตายแล้ว จำเลยก็หนีไปด้วยกัน แม้จำเลยมิได้ยิงผู้ตาย แต่พฤติการณ์แสดงว่าจำเลยมีเจตนาร่วมกับ ส.ยิงผู้ตาย เป็นการแบ่งหน้าที่กันทำ จำเลยจึงเป็นด้วยการฆ่าผู้ตายด้วย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1701/2526)

ลูกจ้างบริษัทจำกัดขนแร่ตามใบอนุญาตของบริษัท แต่เกินใบอนุญาตจนต้องถือว่าแร่ทั้งหมดเป็นแร่ที่ขนโดยไม่ได้รับอนุญาต ศาลพิพากษายกฟ้อง แต่ให้รับแร่ บริษัทเป็นด้วยการในการกระทำความผิด มิใช่ผู้อื่นที่ไม่รู้เห็นเป็นใจ ตามความหมายของมาตรา 154 พ.ร.บ.แร่ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2516 มาตรา 39 บริษัทขอคืนแร่ไม่ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1343/2523)

จำเลยที่ 1 ขโมยรถยนต์ไปจอดคอยอยู่ที่ปากซอยบ้านผู้เสียหาย จำเลยที่ 2 และพวก 2 คนเข้าไปปล้นทรัพย์ผู้เสียหายแล้วหนีมาขึ้นรถยนต์ของจำเลยที่ 1 จำเลยที่ 1 ขโมยรถยนต์พาจำเลยที่ 2 และพวกหนีออกไปในลักษณะรีบร้อน เช่นนี้ถือว่าจำเลยที่ 1 ร่วมกับจำเลยที่ 2 ปล้นทรัพย์โดยแบ่งหน้าที่กัน จึงเป็นด้วยการในความผิดฐานปล้นทรัพย์ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 464/2523)

จำเลยที่ 1 ที่ 3 เข้าปล้นทรัพย์ในบ้านขายของ จำเลยที่ 2 เดินวนเวียนอยู่บริเวณหน้าร้านทำหน้าที่คอยดูคันทาง เป็นการแบ่งหน้าที่กันทำให้การปล้นสำเร็จ จำเลยที่ 2 เป็นด้วยการปล้นทรัพย์ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 321/2521)

คนยามารถไฟร่วมคิดในการลักทรัพย์ที่บรรทุกมาในตู้รถไฟได้คู่กันทางในระหว่าง
ขนส่งค่าไปจากป่าข้างทางรถไฟ และสับเปลี่ยนตู้รถไฟเข้าทางที่เปลี่ยน ถือเป็นด้วยการแบ่ง
หน้าที่กันทำในการลักทรัพย์ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 718/2522)

จำเลยพาหลานผู้เสียหายไปเรียกให้ผู้เสียหายเปิดประตูบ้าน ผู้เสียหายไม่
เปิด คนร้ายทั้งประตูลงเข้าไปปล้นทรัพย์ จำเลยอยู่ในกลุ่มคนร้ายและหนีไปด้วยกัน เป็น
เจตนาร่วมกันกระทำความผิดโดยร่วมกระทำส่วนหนึ่งเพื่อให้การปล้นบรรลุผลสำเร็จ เป็น
ด้วยการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 340 วรรคสองด้วย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1306/
2520)

คนร้ายสองคนออกจากป่ามาแก้กระเบื้องที่ผู้เสียหายผูกไว้ที่หน้ากระท่อม ชู
ผู้เสียหายแล้วจูงกระเบื้องไปสมทบกับพวกอีกคนหนึ่งที่ยืนอยู่ชายป่าห่าง 1 เส้น ไล่ต้อนกระเบื้อง
ไปด้วย เป็นการวางแผนแบ่งหน้าที่กันทำ ทั้ง 3 คนเป็นด้วยการปล้นทรัพย์ (คำพิพากษาศาลฎีกา
ที่ 2020/2519)

จำเลยที่ 1 แกล้งให้ตนเองเป็นหนี้จำเลยที่ 2 โดยไม่เป็นความจริง ย่อม
มีความผิดฐานโกงเจ้าหนี้ ส่วนจำเลยที่ 2 ผู้รับสมอ้างเป็นเจ้าหนี้ถือว่าได้ร่วมกระทำผิดกับ
จำเลยที่ 1 ด้วย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1474/2517)

จำเลยที่ 1 วางแผนให้จำเลยอื่นไปทำการปล้นทรัพย์ จำเลยอื่นไปปล้น
ทรัพย์ตามแผนดังกล่าว จำเลยที่ 1 ไม่ได้ไปด้วย ถือไม่ได้ว่าจำเลยที่ 1 เป็นด้วยการใน
การกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 237/2516)

จำเลยพาพวกหลายคนไปรับบุตรสาวผู้เสียหายซึ่งเป็นคู่รักของจำเลย
ผู้เสียหายตามไปขัดขวาง พวกของจำเลยใช้ปืนยิงผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บ โดยจำเลยมิได้
รู้เห็นด้วย จะถือว่าจำเลยมีเจตนาสมคบกับพวกใช้อาวุธปืนยิงผู้เสียหายยังไม่ได้
(คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 131/2515)

จำเลยกับพวกอีกคนหนึ่งไปที่กระท่อมนาของผู้เสียหายในเวลากลางคืน
จำเลยเป็นคนเรียกผู้เสียหายให้ลุกขึ้นและขนน้ำดื่ม แล้วพวกของจำเลยก็ยิงผู้เสียหาย แล้ว
จำเลยกับพวกก็วิ่งหนีไปด้วยกัน พฤติการณ์ดังนี้ถือได้ว่าเป็นการร่วมกันกระทำความผิด

(คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 135/2514)

คนร้ายมาด้วยกัน 3 คน ร่วมกันกระตุกท้ายรถจักรยานที่ผู้เสียหายกำลังขี่อยู่ล้มลง แล้วคนร้ายคนที่หนึ่งก็ขี่จักรยานคันนั้นไป อีกสองคนขี่มoped เข้าจี้และขู่ไม่ให้ผู้เสียหายร้อง กับให้ถอดสร้อยคอ ให้ถือว่าเป็นการแบ่งหน้าที่กันกระทำความผิดครบองค์ความผิดฐานปล้นทรัพย์แล้ว (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 465/2513)

ความผิดในเรื่องข่มขืนกระทำชำเราเป็นความผิดที่ร่วมกันกระทำผิดได้ โดยผู้ร่วมกระทำผิดมิต้องเป็นผู้ลงมือกระทำชำเราด้วยกันทุกคน เพียงแต่คนใดคนหนึ่งกระทำชำเรา ผู้ที่ร่วมกระทำผิดทุกคนก็มีความผิดฐานเป็นตัวการตามมาตรา 83 แล้ว เพราะมาตรา 276 หาได้บัญญัติให้ลงโทษแต่เฉพาะชายเท่านั้นไม่ โดยในบทมาตรา 276 ดังกล่าวบัญญัติเพียงว่า "ผู้ใดกระทำผิด" เท่านั้น แม้คดีนี้จำเลยที่ 2 จะเป็นหญิงก็ได้ช่วยจำเลยที่ 1 ผู้เป็นสามี โดยเรียกผู้เสียหายไปขูดให้สามีแล้วช่วยกดขาผู้เสียหายให้จำเลยที่ 1 ทำชำเราผู้เสียหาย จึงเป็นการใช้กำลังประทุษร้ายแล้ว จำเลยที่ 2 จึงมีความผิดฐานเป็นตัวการข่มขืนกระทำชำเราพร้อมกับจำเลยที่ 1 ด้วย ตามมาตรา 83 ไม่ใช่การสนับสนุน

(คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 250/2510 (ประชุมใหญ่))

ขณะที่จำเลยที่ 1 ลงไปจุดผู้เสียหายขึ้นรถ จำเลยที่ 2 จอดรถติดเครื่องรอคอยอยู่ใกล้ ๆ เมื่อจำเลยที่ 1 จุดผู้เสียหายแล้ว จำเลยที่ 2 ได้ออกรถขับไปทันที การกระทำตั้งแต่แรกที่จำเลยที่ 1 จุดผู้เสียหายมาขึ้นรถตลอดจนพาผู้เสียหายไป หลังจากผู้เสียหายขึ้นรถแล้วยังถือว่าเป็นการกระทำความผิดฐานพาหญิงไปเพื่อการอนาจารอยู่ตลอดเวลา การกระทำของจำเลยที่ 2 ที่ขับรถพาผู้เสียหายกับจำเลยที่ 1 ไป จึงเป็นการกระทำส่วนหนึ่งของการพาผู้เสียหายไป เป็นการร่วมกระทำผิดด้วยกันกับจำเลยที่ 1 ตามมาตรา 83 จึงเป็นตัวการร่วมกัน (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1235/2509)

ก.ข.นั่งรถสามล้อเครื่องมาด้วยกัน ก.ลงจากรถเดินตาม ส.ซึ่งเดินสวนทางมา แล้ว ข.ขับรถคันนั้นแล่นกลับตามมาซ้ำ ๆ พอ ก.กระชากสร้อยคอ ส.ได้แล้ว ก็โดดขึ้นรถสามล้อเครื่องแล่นหนีไปกับ ข. แล้ว ส.กับตำรวจไล่ตามไปจับ ข.ได้ ดังนั้นแม้ ข.จะมีได้กระชากสร้อยด้วย แต่ได้นั่งคอยอยู่ที่รถสามล้อเครื่องและขับแล่นตามไปซ้ำ ๆ ใน

ขณะที่ ก.กระซอกสร้อย การกระทำความผิดกล่าวจึงเป็นการแบ่งหน้าที่กันทำเป็นการร่วมมือกัน
ข. จึงเป็นด้วยการวิ่งราวทรัพย์ด้วย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 641/2508 และที่ 1600/2511)

จำเลยที่ 1 เป็นคนใช้ป็นยิงผู้ตาย จำเลยที่ 2,3 มีอาวุธโดยลงจากเรือน
ไปพร้อมกันกับจำเลยที่ 1 แสดงว่าจำเลยที่ 2,3 รู้เห็น มีเจตนาร่วมกระทำความผิดกับจำเลย
ที่ 1 การที่จำเลยที่ 2,3 มีอาวุธแสดงว่าจำเลยทั้ง 2 พร้อมทั้งจะช่วยจำเลยที่ 1 ได้ทันที
เมื่อจำเลยที่ 1 ยิงผู้ตายแล้ว ตอนหนีกลับจำเลยที่ 3 ยังหนีกลับมาทางเดียวพร้อมกันอีก
จึงนับว่าจำเลยที่ 2,3 ได้ร่วมกันกระทำความผิดกับจำเลยที่ 1 เป็นด้วยการฆ่าผู้ตายด้วยกัน
(คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1369-1370/2508 และที่ 382/2512)

จำเลยกับพวกร่วมกันชิงทรัพย์เข้ามา พวกของจำเลยมีมีด เมื่อชิงทรัพย์ได้
แล้วก็พากันหนี มีตำรวจไล่ติดตาม จำเลยกับพวกแยกกันวิ่งหนีไปคนละทางกัน แล้วไม่นาน
พวกจำเลยแทงตำรวจผู้ไล่จับตาย วินิจฉัยว่าการแทงเกิดเมื่อแยกทางกันหนีไปคนละทิศ
แล้ว เป็นการขาดตอนจากกัน เพียงแต่จำเลยทราบว่าพวกของจำเลยมีมีด ยังไม่พอที่จะถือ
ว่าจำเลยเป็นด้วยการมีความผิดตามมาตรา 339 วรรคท้ายด้วย คงมีความผิดฐานชิงทรัพย์
เท่านั้น (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1352/2508)

จำเลยใช้ให้จำเลยที่ 2,3 ไปตามผู้ตายให้ไปกินข้าวที่บ้านถึง 2 ครั้ง
ผู้ตายจึงยอมไป ส่วนจำเลยที่ 1 แทนที่จะคอยต้อนรับผู้ตายที่บ้าน กลับไปรออยู่กลางทาง
พร้อมด้วยปืน เมื่อพบและเดินไปด้วยกันจำเลยที่ 1 ยกปืนจะยิง ผู้ตายจึงปิดปากกระบอกปืน
จำเลยที่ 2,3,4 ก็กลุ่มรวมทำร้ายผู้ตายทันที โดยจำเลยที่ 1 มิได้ขอร้องให้ช่วย ดังนั้น
พฤติการณ์จึงสื่อแสดงว่าจำเลยวางแผนการหลอกลวงผู้ตายมาทำร้ายระหว่างทาง เมื่อ
ผู้ตายถึงแก่ความตายแล้วยังได้ไปแจ้งต่อเจ้าพนักงานว่าผู้ตายกับพวกมาฉกฉวยสาวจำเลยที่ 1
ไป อันเป็นแผนต่อไปที่จะล่อลวง ขู่เท็จจริงจึงฟังได้ว่าจำเลยได้ร่วมกันฆ่าผู้ตายโดยเจตนา
และโดยไตร่ตรองไว้ก่อน (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1215/2508)

การที่จำเลยยืนอยู่กับพวก พวกของจำเลยเข้าไปทักทายผู้เสียหายซึ่งไม่
เคยรู้จักมาก่อน แล้วเดินคุ้ยรวมมากับผู้เสียหาย จำเลยเดินมากับพวกของจำเลยด้วย เมื่อ
ถึงที่เกิดเหตุ พวกของจำเลยวัดคอและรูดเอานาฬิกาของผู้เสียหาย จำเลยยืนขนานอยู่ข้าง ๆ

ผู้เสียหาย พวกของจำเลยรอดเอานาฬิกาได้แล้ว จำเลยวิ่งหนีเข้าวัด พวกของจำเลยวิ่งตามไปด้วยนั้น เป็นพฤติการณ์แวดล้อมที่ถือได้ว่าจำเลยได้ร่วมกระทำความผิดกับพวกของจำเลยตามมาตรา 83 (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1134/2508)

จำเลยร่วมกันจุดคร่าผู้เสียหายเพื่อประโยชน์ของจำเลยที่จะกระทำการฉ้อโกงและข่มขืนกระทำชำเรา ขณะที่การกระทำความผิดฐานจุดคร่ายังไม่สำเร็จบิดาของผู้เสียหายวิ่งติดตามไปเพื่อขัดขวาง จำเลยสั่งให้พวกจำเลยใช้อาวุธเป็นยิงบิดาของผู้เสียหายถึงแก่ความตาย ดังนั้นจำเลยผิดฐานเป็นด้วยการฆ่าเพื่อให้เป็นความสะดวกในการที่จำเลยกับพวกจะทำการจุดคร่าผู้เสียหาย และเพื่อจำเลยจะได้ตัวผู้เสียหายไว้เพื่อทำการฉ้อโกงและข่มขืนกระทำชำเรา อันเป็นประโยชน์อันเกิดจากการกระทำความผิดตามมาตรา 289(6) และ (7) (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 975/2508) แต่ในกรณีที่ร่วมกันไปจุดคร่าผู้เสียหายเพื่อข่มขืนกระทำชำเรามิได้มุ่งประสงค์ต่อทรัพย์ แต่พวกของจำเลยได้ล้วงกระเป๋าเอาทรัพย์สินของผู้เสียหายไปด้วยดังนี้ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นฉับพลันทันที จะฟังว่าจำเลยรู้เห็นในการลักทรัพย์เป็นด้วยการด้วยไม่ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 718/2511)

การที่จำเลยทั้ง 4 วิ่งเข้าไปที่ผู้เสียหายพร้อมกัน แล้วจำเลยที่ 4 ขู่นั้นขึ้นพร้อมกับร้องห้ามไม่ให้ผู้อื่นเข้าไปช่วย และในขณะที่จำเลยที่ 1, 2, 3 ก็เข้ากลุ่มรวมทำร้ายผู้เสียหาย เช่นนี้ถือว่าจำเลยที่ 4 กระทำผิดเป็นด้วยการร่วมกับจำเลยทั้งสาม (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 351/2508)

จำเลยที่ 1 บุกรุกเข้าไปพยายามลักทรัพย์ในเคหสถานของเหตุการณ์ค้าซึ่งอยู่ชั้นบนของสถานทูตเดนมาร์ก ส่วนจำเลยที่ 2 คอยดูต้นทางอยู่ชั้นล่างนั้น เป็นการแบ่งหน้าที่กันทำอันเป็นการกระทำส่วนหนึ่งเพื่อให้การลักทรัพย์บรรลุผลสำเร็จ เรียกได้ว่าจำเลยที่ 2 เป็นตัวการในการลักทรัพย์รายนี้ด้วย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 854/2507)

การหลีกเลี่ยงไม่รับหมายของศาล เป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 31(3) ผู้ที่เป็นต้นคิดและยุยงเสี้ยมสอนให้ตัวความหลบเลี่ยงไม่รับหมายของศาล มีความผิดฐานเป็นตัวการในความผิดนั้น (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 102/2507)

บริษัทจำเลยที่ 1 เป็นนิติบุคคล จำเลยที่ 2 เป็นกรรมการผู้จัดการมีอำนาจสั่งจ่ายเงินในเช็คแทนบริษัทร่วมกับจำเลยที่ 3 กรรมการของบริษัทอีกคนหนึ่ง เมื่อจำเลยที่ 2 กับที่ 3 ได้เซ็นชื่อสั่งจ่ายเงินในเช็คให้ใช้เงินมีจำนวนสูงกว่าเงินในบัญชีโดยเจตนาจะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็คแล้ว จำเลยทั้ง 3 มีความผิดฐานเป็นเจ้าการ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 59/2507)

บุคคลอื่นนำเครื่องมือไปทำเหรียญกษาปณ์ปลอมที่บ้านจำเลย แต่ไม่เหมือนของจริง จึงฝากเครื่องมือและเหรียญกษาปณ์ที่ทำปลอมนั้นไว้ วันรุ่งขึ้นจะมาทำทดลองให้ดูใหม่ ดังนั้นได้ชื่อว่าจำเลยมีเครื่องมือไว้เพื่อใช้ในการปลอมเงินตรา ส่วนเหรียญกษาปณ์ที่รับฝากไว้ั้นเป็นการรับฝากไว้มิใช่เพื่อนำออกใช้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1969/2505)

จำเลยทั้ง 3 ได้ไปร่วมกันตั้งแต่แรกทำการลงผู้ตายให้ไปรับเงินชำระหนี้จากจำเลยที่ 1 และเมื่อพาผู้ตายไปถึงที่เปลี่ยนแล้วฆ่าเสีย โดยมีการวางแผนเตรียมการกันมาก่อน (คือโทรศัพท์นัดผู้ตายให้ไปรับเงิน จำเลยเลี้ยงสุรากันแล้วพากันไปซื้อข้าว) แสดงว่าจำเลยทั้ง 3 คบคิดร่วมกันกระทำการมาตกรรมรายนี้ จำเลยทุกคนจึงเป็นเจ้าการฆ่าคนโดยไตร่ตรองไว้ก่อน (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1069/2505)

การกระทำความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497 มาตรา 3 นั้น ไม่จำเป็นต้องกระทำโดยบุคคลเพียงคนเดียว แต่บุคคลหลายคนอาจร่วมกระทำผิดด้วยกันได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 260/2503 และ 526/2512)

จำเลยหลอกหลวงว่าน้ำที่พูน้นเจ้าแม่สำโรงบันดาลให้มข้น และอ้างว่าน้ำพูน้นศักดิ์สิทธิ์ใช้เป็นยารักษาโรคนัยไข้เจ็บได้ ประชาชนคนดูหลงเชื่อได้เอาน้ำนั้นไปใช้กินและทารักษาโรค แต่ไม่หายเพราะเป็นน้ำธรรมดาในลำคลองนั่นเอง และได้ให้เงินแก่จำเลยไปประมาณหนึ่งหมื่นบาทโดยหลงเชื่อน้ำนั้นเป็นของศักดิ์สิทธิ์รักษาโรคได้ แต่ความจริงนั้นจำเลยที่ 1 เอาเท้าพุน้ำในคลองทำให้น้ำผุดขึ้นมาเอง ไม่เกี่ยวกับเจ้าแม่อะไรเลย จำเลยที่ 2 ผู้เป็นบิดาได้ร่วมกระทำผิดด้วยโดยอ้างว่าเจ้าแม่บันดาลให้เกิดขึ้นเป็นน้ำ

ศักดิ์สิทธิ์รักษาโรคภัยไข้เจ็บได้ ซึ่งเป็นการปกปิดความจริงและแสดงข้อความเท็จ ถือว่า จำเลยทั้งสองสมคบกัน และมีความผิดฐานฉ้อโกง (คำพิพากษาฎีกาที่ 557/2502)

แม้จำเลยจะมีได้ลงมือกระทำการปล้น เพียงแต่รับหน้าที่คอยแจ้งสัญญาณ อันตรายให้พวกจำเลยทราบ นับว่าเป็นการกระทำส่วนหนึ่งเพื่อให้การปล้นบรรลุผลสำเร็จ เรียกได้ว่าจำเลยเป็นตัวการในการกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์ร่วมด้วยตามมาตรา 83 (คำพิพากษาฎีกาที่ 565/2502) ดูคำพิพากษาฎีกาที่ 854/2507 ประกอบ

ทะเลาะกันแล้วแยกกันไป ผู้ตายเดินไปได้ 1 เส้น จำเลยกับพวกจึงตาม ไปตแล้วจับแขนผู้ตายคนละข้าง อีกคนหนึ่งแทงถูกแขนซ้ายและหน้าอก อยู่ได้ 2 คืบก็ตาย เหตุเกิดจากการทะเลาะกัน จำเลยทั้ง 3 มีความผิดฐานเป็นตัวการร่วมกันฆ่าโดยไม่เจตนา แต่โทษควรลดหลั่นกัน (คำพิพากษาฎีกาที่ 1024/2501)

คนร้ายลักโคจูมาตามถนนมาพบจำเลยเข้า จึงขอร้องให้จำเลยช่วยเหลือ ดอนโคให้ จำเลยก็ช่วยเหลือดอนโคให้โดยทราบดีว่าคนร้ายลักโคมา ดังนั้นถือว่า การลักทรัพย์ ขาดตอนแล้ว จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานเป็นตัวการร่วมลักหรือสนับสนุนในการลักโค แต่อย่างใด (คำพิพากษาฎีกาที่ 249/2500) แต่อาจผิดตามมาตรา 357

เมื่อเห็นผู้ตายขลุมนกับเพื่อนจำเลย จำเลยก็ส่งมิติให้เพื่อนอีกคนหนึ่ง เพื่อนคนนั้นเข้าแทงผู้ตาย ดังนั้นถือว่าจำเลยสมคบในการทำร้ายด้วย

ผู้ตายเตะเพื่อนจำเลย จำเลยจึงกอดผู้ตายไว้และพูดว่า อ้ายนี้มันเก่งเอา ให้ตาย เพื่อนอีกคนหนึ่งเข้าแทงผู้ตาย ผู้ตายคืนจะให้หลุด จำเลยก็ไม่ปล่อยผู้ตาย จนผู้ตาย ถูกแทงถึง 4 ที่จึงได้ปล่อย ดังนั้นจำเลยย่อมผิดฐานสมคบทำร้ายผู้ตายด้วย (คำพิพากษา ฎีกาที่ 1062/2499)

จำเลยกับพวกไปทำหาย ก. เมื่อ ข. ได้ยินจึงลงมาห้าม จำเลยจึงด้อย ข. พวกของจำเลยก็ด้อย ข. อีก แต่มิได้สมคบกัน ดังนั้นจำเลยกับพวกต่างมีความผิดเท่าที่ ได้กระทำลงไป (คำพิพากษาฎีกาที่ 2/2498)

จำเลยทั้ง 3 ไปด้วยกัน จำเลยที่ 1 แทะ ก. บาดเจ็บสาหัสแล้ว ก. หนีไป ทางจำเลยที่ 2, 3 จำเลยทั้งสองสกัดไว้ โดยจำเลยที่ 3 ชักมีดออกมา ก. บัดมีดตก

จำเลยที่ 2,3 ชกต้อย ก. ดังนี้จำเลยทั้ง 3 เป็นตัวการร่วมกันทำร้ายร่างกาย
(คำพิพากษาฎีกาที่ 34/2498)

จำเลยทั้งสองมาด้วยกัน คนหน้าเดินพ้นไปแล้ว คนเดินหลังหันกลับมาพัน
ผู้เสียหาย ผู้เสียหายร้องขึ้น จำเลยทั้งสองวิ่งหนีไปด้วยกัน ดังนี้ยังไม่พอที่จะฟังว่าจำเลย
สมคบกัน (คำพิพากษาฎีกาที่ 580/2498)

สมคบกันมีผิดไปลักทรัพย์ ผู้ที่คอยดันทางและและรับของอยู่หน้าประตูรั้วบ้าน
ได้ของแล้วก็ขึ้นรถกลับไป ต่อจากนั้นคนร้ายที่ยังทำการต่อไปจึงขู่เชิญเจ้าทรัพย์ ดังนี้ผู้ที่
กลับไปก่อนไม่มีความผิดฐานชิงทรัพย์ คงมีความผิดฐานลักทรัพย์เท่านั้น แต่ผู้ที่ถือมีดขึ้นคุม
เชิงอยู่ในบ้านเจ้าทรัพย์ขณะที่พวกตนขู่เจ้าทรัพย์นั้น มีความผิดเป็นด้วยการชิงทรัพย์
(คำพิพากษา 604/2498)

ร่วมรู้กับผู้วิ่งราวทรัพย์และจอดรถ 3 ล้อเครื่องติดเครื่องร่อยุ่ห่างที่เกิด
เหตุ 1 เส้น เพื่อให้ผู้วิ่งราวทรัพย์ได้แล่วมาขึ้นรถที่จอดร่อยุ่ นั้น เป็นความผิดฐานเป็นผู้
สนับสนุน ไม่ใช่ตัวการ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1322/2498)

จำเลย 3 คนยื่นฟังหมอลำอยู่ด้วยกัน คนหนึ่งใช้สากตีสีระผู้เสียหายที่เดิน
ผ่านมาแล้ววิ่งหนีไป อีกสองคนวิ่งตามไปด้วย ดังนี้ยังไม่พอที่จะฟังว่าจำเลยที่ไม่ได้ลงมือตี
เป็นตัวการในการทำร้ายด้วย (คำพิพากษาฎีกาที่ 943/2497)

จำเลย 3 คนสมคบกันไปทำร้ายผู้เสียหาย โดยจำเลยที่ 1 ใช้ไม้ตีบาดเจ็บ
1 แห่ง อีกสองคนคอยขัดขวางมิให้พวกของผู้เสียหายจับจำเลยที่ 1 ได้ ดังนี้เป็นการแบ่ง
หน้าที่กันทำ จึงเป็นตัวการร่วมกัน (คำพิพากษาฎีกาที่ 998/2497)

ต่างทำท่ายกัน แล้วจำเลยกับพวกต่างทยอยกันเข้าต่อสู้ทำร้ายกันผู้บาดเจ็บ
ในทันทีทันใด ไม่ปรากฏว่าได้สมคบกันมาก่อน ดังนี้จำเลยไม่ต้องร่วมรับผิดชอบแผลที่
คนอื่นทำหรือทุก ๆ แผลรวมกัน (คำพิพากษาฎีกาที่ 575/2496 และที่ 1439/2510)

ผู้ที่เป็นรถยนต์ร่วมกับผู้ที่ไม่ไปเล่น แต่ไม่ได้ร่วมรู้ในการปล้นนั้น ไม่มีความผิด
ฐานเป็นตัวการปล้นทรัพย์ (คำพิพากษาฎีกาที่ 587/2496)

สองคนไปเรียกให้เขาเปิดประตู แล้วคนหนึ่งยิงเขาตายแล้วหนีไปด้วยกัน
ฟังได้ว่าสองคนสมคบกันเป็นด้วยการฆ่า (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 646/2496)

จำเลยที่ 1 ชกโจทก์บาดเจ็บ จำเลยที่ 2 ตีโจทก์บาดเจ็บสาหัสในเวลา
เดียวกัน แต่จำเลยทั้งสองมิได้สมคบกันทำ จำเลยต่างคนจึงต่างมีความผิดตามกรรมที่ตนได้
กระทำลง (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1001/2496 และที่ 1439/2510 ที่ 718/2511)

จำเลยยินยอมให้ผู้อื่นซึ่งไม่มีใบอนุญาตขับรถย่นคันที่จำเลยนั่งไปด้วย
แล้วผู้นั้นขับรถโดยประมาทชนกับรถคันอื่นมีคนบาดเจ็บสาหัส ดังนั้นจะเอาผิดกับจำเลยฐาน
สมคบหรือสมรู้ (สนับสนุน) ฐานขับรถโดยประมาท ทำให้คนบาดเจ็บสาหัสไม่ได้ เพราะ
การประมาทเป็นการกระทำอีกชั้นหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นจากความประมาทของผู้ขับเอง จะถือว่า
เป็นการสมคบหรือสมรู้ไม่ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1323/2495)

คนร้ายหลายคนร่วมกันเข้าลักทรัพย์ แล้วแบ่งหน้าที่กันยกขนรับส่ง ดังนั้น
คนร้ายทุกคนเป็นသူการในการลักทรัพย์

แต่ในกรณีที่คนในโรงงานนัดหมายให้คนนอกโรงงานมาลักเอาทรัพย์สินที่ตนลัก
ได้มาแล้วให้ช่วยพาไปเสียให้พ้นดังนี้ การลักทรัพย์ได้เสร็จสิ้นไปแล้ว การกระทำของคน
นอกโรงงานเป็นการอุปการะในภายหลังการกระทำผิด จึงไม่ผิดฐานသူการลักทรัพย์ (แต่
ผิดฐานรับของโจร) (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 879/2494)

คนร้ายสองคนสมคบกันไปลักทรัพย์เขาแล้วพาทรัพย์หนีไป คนหนึ่งพาทรัพย์
ออกพ้นบ้านเจ้าทรัพย์แล้ว อีกคนหนึ่งถูกพวกเจ้าทรัพย์สกัดหน้าไว้ในบริเวณบ้าน คนร้ายนั้น
จึงทำร้ายคนสกัดหน้า แสดงว่าเป็นการทำร้ายเพื่อจะหลบหนีเพื่อตนเองโดยเฉพาะ ไม่
เกี่ยวกับการสมคบกันมาลักทรัพย์ จึงมีความผิดฐานชิงทรัพย์แต่ผู้เดียว คนที่พาทรัพย์ออกไป
พ้นแล้วไม่ผิดฐานร่วมชิงทรัพย์ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1211/2494)

ในกรณีที่มีการสมัครใจเข้าวิวาทต่อสู้กันนั้น เมื่อปรากฏว่าคนใดเข้ากลุ่ม
ทำร้ายเขาถึงตาย พวกที่เข้ากลุ่มทำร้ายนั้นย่อมมีความผิดฐานเป็นသူการร่วมฆ่าคน
(คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 65/2492)

คบคิดกันฆ่าคนอื่น แล้วมอบปิ่นให้คนหนึ่งเดินทางไปยิงเขาตาย โดยคนที่มอบปิ่นไม่ได้ไปด้วย มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนไม่ใช่ตัวการ

ฟ้องว่าสองคนสมคบกันไปยิงเขาด้วยกัน ทางพิจารณาได้ความว่าจำเลยคบคิดกันฆ่าเขา แล้วคนหนึ่งมอบปิ่นให้อีกคนหนึ่งเดินทางไปยิงเขาตาย ดังนั้นจะลงโทษคนที่ไม่ได้ไปยิงฐานเป็นผู้ใช้ให้กระทำผิดไม่ได้ เพราะการยิงเองกับการใช้เป็นข้อสำคัญต่างกันมาก แต่ลงโทษฐานผู้สนับสนุนได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 433/2491)

จำเลยได้ทำการข่มขืนกระทำชำเรา โดยจำเลยอีกพวกหนึ่งได้ช่วยจับแขนขาผู้เสียหายให้จำเลยทำการข่มขืนชำเราจนสำเร็จนั้น จำเลยที่ช่วยจับแขนขาผู้เสียหายให้จำเลยทำการข่มขืนชำเราถือได้ว่าเป็นการลงมือกระทำผิดอย่างเดียวกัน จึงเป็นตัวการ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 805/2490)

จำเลยกับพวกสมคบกันมีอาวุธปืนเก็บไปทำการลักทรัพย์ ขณะที่พวกจำเลยไล่โคไปนั้นพวกเจ้าทรัพย์ตามทัน พวกจำเลยที่มีอาวุธปืนจึงยิงพวกเจ้าทรัพย์ ดังนั้นเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์และจำเลยทุกคนเป็นตัวการชิงทรัพย์ เพราะการที่จำเลยสมคบกับพวกมีปืนไปลักทรัพย์ เป็นที่เห็นได้ชัดว่าจำเลยได้รู้เห็นว่าหากมีการขัดขวางจะต้องมีการใช้อาวุธนั้นทำร้าย แสดงให้เห็นเจตนาว่าได้ร่วมกันตลอดถึงการทำร้ายในการลักทรัพย์นั้นด้วย จึงเป็นตัวการด้วยกัน (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 137/2488)

จำเลยกับพวกหลายคนมีสาเหตุอยู่กับ ก. แต่ตอนกลางวัน ในคืนเกิดเหตุจำเลยกับพวกได้บุกรุกเข้าไปในบ้าน ก. วังหนีเข้าโรง ข. ภริยาออกมาปะทะไว้ พวกจำเลยใช้ไม้ตีศีรษะ ข. ดังนั้นจะลงโทษจำเลยทุกคนเป็นตัวการทำร้าย ข. ไม่ได้ เพราะเจตนาเดิมต้องการไปทำร้าย ก. ไม่ได้เจตนาทำร้าย ข. เมื่อจำเลยคนหนึ่งไปทำร้าย ข. ก็ต้องรับผิดชอบเฉพาะตัว (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 569/2485)

ก. จำเลยมีความโกรธแค้นมารดาผู้ตายเรื่องจะยกผู้ตายให้เป็นภริยาคนอื่น วันเกิดเหตุ ก. กับพวก 6 คนไปที่ห้องผู้ตาย ก. เข้าไปในห้อง อีก 6 คนยืนอยู่ที่หน้าประตู ก. ใช้มีดแทงผู้ตาย 1 ที่ ผู้ตายวิ่งออกไปหน้าห้อง จำเลยทั้ง 6 คนพากันกวัดแกว่งมีดไม้ไม่ยอมให้ผู้ตายออกไป และร้องประกาศไม่ให้ใครช่วย ผู้ตายจึงกลับเข้าห้อง คนหนึ่งใน

จำนวน 6 คนนั้นใช้มีดฟันผู้ตายถูกแขน 2 ที่ ผู้ตายร้องให้ช่วย ก. เข้ามาใช้มีดแทงซ้ำหลายที่จนล้มลงขาดใจตาย ดังนั้นถือว่าจำเลย 6 คนนั้นร่วมในการกระทำผิดฐานเป็นตัวการฆ่าคน หากผู้สนับสนุนไม่ แต่ควรลงโทษลดหลั่นกัน (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 259/2480)

จำเลยกับพวกเสพสุราและเล่นการพนันเบี่ยงเบนกัน ผู้ตายเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านไปห้ามมิให้เล่น จึงเกิดโต้เถียงกัน แล้วจำเลยแทงผู้ตาย 1 ที่ท้องหนีไป ก. พวกจำเลยจึงแทงผู้ตายอีก 1 ที่ ผู้ตายตายเพราะพิษบาดแผลของ ก. ดังนั้นจึงจัดว่าเหตุเกิดขึ้นโดยปัจจุบันทันด่วน โดยต่างคนต่างแทง การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นการร่วมมือ จำเลยจึงไม่ผิดฐานเป็นตัวการฆ่า (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 739/2479 และที่ 1439/2510)

พวกจำเลยเลี้ยงสุรากันอยู่ณบ้าน ผู้เสียหายว่าร้องเพลงไม่เป็น ก. จึงชักผู้เสียหายด้วยสนับมือ ข. ถีบเข้าจนตกเรือนไป แล้วจำเลยทั้ง 5 คนตามลงไปกลุ่มรวมเตะถีบจนสลบคาที่ บาดแผลที่ถูก ก. และ ข. ทำร้ายถึงสาหัส ส่วนตอนหลังไม่มีบาดเจ็บ ดังนั้นจึงจัดว่าเหตุเกิดจากการมีเมมา ตอนแรกจำเลย 3 คนไม่ได้เกี่ยวข้อง จึงถือว่าจำเลยทั้ง 3 เป็นตัวการร่วมทำร้ายถึงสาหัสไม่ได้ จึงมีความผิดเพียงฐานทำร้ายถึงสาหัสไม่ได้ จึงมีความผิดเพียงฐานทำร้ายร่างกายไม่ถึงบาดเจ็บ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 373/2478)

จำเลยฟันผู้ตาย ผู้ตายวิ่งหนี อีกประมาณ 3 กลับใจ ก. ข. ค. ง. และ ฉ. เข้ากลุ่มรวมทำร้ายผู้ตายด้วยไม้และขวานฟัน น้องชายผู้ตายวิ่งมา ฉ. จำเลยจึงใช้ไม้ตีผู้ตายล้มลง ต่อมาผู้ตายตาย แพทย์เบิกความว่าบาดแผลทุกแผลช่วยให้อยู่ได้ วินิจฉัยว่าไม่จำเป็นจะต้องได้ความชัดว่าจำเลยได้คบคิดรู้เห็นกันมาแต่ต้น เมื่อปรากฏว่าจำเลยเป็นพวกเดียวกัน ร่วมมือกันกระทำผิดอย่างเดียวกัน ในขณะเดียวกัน จึงถือว่าเป็นตัวการด้วยกัน (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 859/2477)

จำเลยกับพวกจับผู้เสียหายไปยังไว้ในโรงหลายชั่วโงง จำเลยคนหนึ่งได้ล้วงกระเป๋เอาธนบัตรไป ดังนั้นจำเลยอื่นไม่ได้ร่วมมือในการลักทรัพย์ จึงไม่ใช่ตัวการลักทรัพย์ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 757/2476) จำเลยทำร้ายเจ้าทรัพย์กับพวกล้มลงแล้วแย่งถุงย่ามบรรจทรัพย์ไปส่งให้แก่ ก. ซึ่งอยู่ห่างที่เกิดเหตุ 2 เส้น แล้วพากันหนีไป ก. ผิดเพียง

ความผิด คำว่าผู้อื่นนี้หมายถึงผู้ที่ยอมตกลงกระทำความผิด ซึ่งต่างกับผู้ก่ออาจมีหลายคนเป็นทอด ๆ ไป เช่น ก.ใช้ ข.ไปจ้างมือปืนฆ่า ค. ข.ได้ไปจ้างแดงมือปืนให้ไปฆ่า ค. แดงตกลงที่จะกระทำความผิดตามที่ ข.ว่าจ้าง แดงเป็นผู้อื่นที่ถูกก่อให้เกิดกระทำความผิด ส่วน ก. และ ข. เป็นผู้ก่อให้เกิดกระทำความผิด

วิธีการก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด แยกออกเป็น 2 ประการ คือ

ก. การก่อให้เกิดกระทำความผิดโดยตรง ซึ่งได้แก่ การใช้ บังคับ ชูเชิญ จ้างวาน หรือยุยงส่งเสริม

ข. การก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดโดยทางอ้อมด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง หมายถึง การก่อด้วยวิธีการอย่างอื่นนอกจากการใช้ บังคับ ชูเชิญ จ้างวาน หรือยุยงส่งเสริม ข้อสำคัญอยู่ที่ว่าการก่อให้เกิดกระทำความผิดนั้นผู้อื่นกระทำความผิดเพราะบุคคลนั้นก่อขึ้นหรือไม่ หรือผู้อื่นตกลงใจกระทำความผิดขึ้นเพราะผู้ชักก่อให้เกิดนั้นตกลงใจกระทำเช่นนั้น เช่น ยุยงให้บุคคลนั้นโกรธคนอื่น ชักจูงให้กระทำความผิด หรือพูดเป็นเชิงยั่วยุ หรือท้าทายว่าไม่กล้าทำ หรือมีการสั่งให้กระทำ แต่ทั้งนี้จะต้องไม่ใช่เพียงแต่กล่าวเป็นเชิงแนะนำ หรือไม่ขัดขวางการที่บุคคลอื่นกระทำความผิดอยู่แล้วกลับยินยอมอยู่เพราะเป็นคนชอบดู กรณีดังกล่าวไม่เรียกว่าเป็นการก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด⁽⁶³⁾

การก่อให้เกิดผู้อื่นหรือชักให้ผู้อื่นกระทำความผิดนี้ เป็นการไว้ระหว่างบุคคลต่อบุคคลเป็นคน ๆ ไป แม้จะมีการไว้หลายคนต่อ ๆ กันไป ก็ต้องเป็นระหว่างบุคคลเหมือนกัน ไม่ใช่ใช้บุคคลทั่วไปโดยประกาศโฆษณาตามความในมาตรา 85 สำหรับบุคคลที่ถูกระงับนั้นไม่จำเป็นที่จะต้องรู้จักตัวการผู้ชักให้กระทำความผิด เพราะอาจมีการไว้กันต่อ ๆ ไปหลายทอด เช่น ก.ใช้ให้ ข.ไปจ้างคนยิง ค.ให้ตาย ข.จึงไปจ้าง ง.ให้ยิง ค. ถ้า ง.ไปรับทำตามตามที่จ้าง หรือรับทำแล้วแต่ไม่ทำต่อไป ก็เรียกว่า ก.และ ข. เป็นผู้ใช้ให้ ง.กระทำ

(63) คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา โดยนายสุบัน พูลพัฒน์ พิมพ์ที่ ร.พ. แสงสทธิการพิมพ์ ปี 2515 หน้า 443.

ความผิดตามมาตรา 84 แล้ว ถ้ามีการฆ่า ค. ตามที่ ข. ไปว่าจ้างแล้ว ก. และ ข. ก็เป็น
ตัวการผู้ฆ่าให้ฆ่า ค. สาระสำคัญจึงอยู่ที่ว่า ข. ได้ไปจ้าง ง. หรือยัง ถ้า ข. รับใช้แล้วแต่
ยังไม่ได้ไปจ้าง ง. หรือไม่ยอมรับใช้ ก. ไปจ้าง ง. ดังนี้ ก. ก็ยังไม่มีฐานผิดฐานเป็น
ผู้ฆ่าให้กระทำความผิด (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 392/2496)

การก่อให้ผู้อื่นกระทำความผิดจะต้องเป็นความผิดตามกฎหมาย ถ้าการ
กระทำที่ผู้ถูกใช้กระทำลงไปนั้นไม่เป็นความผิดหรือไม่ต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น ผู้ใช้ให้
กระทำความผิดก็ไม่มีฐานผิดหรือไม่ต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้นด้วย เพราะเป็นเหตุใน
ลักษณะคดี แต่ถ้าการใช้ให้กระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายแล้ว ผู้ใช้ให้กระทำความผิดก็
ต้องรับโทษเสมือนตัวการในความผิดนั้น แม้ผู้ถูกใช้จะมีข้อแก้ตัวไม่ต้องรับโทษ เช่น ไร้เด็ก
อายุไม่เกิน 7 ปีกระทำความผิด หรือใช้คนวิกลจริตกระทำความผิด ซึ่งบุคคลทั้งสองประเภท
นั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ผู้ใช้ให้กระทำความผิดยังต้องรับโทษเสมือนตัวการในความผิดนั้น
เพราะเป็นเหตุส่วนตัว

1.2 ต้องมีเจตนาให้ผู้อื่นกระทำความผิด หมายความว่าผู้ก่อนั้นจะต้องมี
เจตนา จะเป็นเจตนาโดยประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลก็ตาม ให้ผู้อื่นกระทำความผิด
หากผู้ก่อมิได้มีเจตนา ก็ไม่ถือเป็นการก่อตามมาตรา 84

1.3 ต้องมีผล คือมีความผิดกระทำลงตามที่ก่อนั้น หมายความว่า การก่อให้
การกระทำผิดต้องมีผล กล่าวคือมีการกระทำของผู้ก่อเป็นเหตุ และมีการกระทำความผิด
เกิดขึ้นเป็นผลจากการกระทำของผู้ก่อ

แต่ถ้าการกระทำของผู้ถูกใช้ที่เป็นผลของการกระทำของผู้ก่อไม่เป็นความ
ผิดตามกฎหมาย ผู้ก่อให้เกิดการกระทำนั้นก็ไม่เป็นผู้ก่อให้เกิดความผิดเช่นเดียวกัน เช่น
ยุให้ฆ่าตัวตาย ไม่เป็นตัวการผู้ฆ่าในความผิดฐานฆ่าคน ในข้อนี้ต้องพิจารณาว่าการกระทำ
ของผู้ถูกใช้เป็นความผิดตามกฎหมายหรือไม่ ถ้าการกระทำของผู้ถูกใช้เป็นความผิด แม้ผู้ถูก
ใช้จะมีข้อแก้ตัวไม่ต้องรับโทษ ถ้าไม่ใช่เหตุในลักษณะคดีตามมาตรา 89 แล้ว ผู้ใช้ก็ยังคง
รับโทษเสมือนเป็นตัวการ เช่น ก. ฆ่า ข. ให้ยิง ค. ข. ยิง ค. ตามที่ฆ่าแต่กระสุนปืนพลาด
ไปถูก ง. ตาย ก็มีความผิดฐานตัวการผู้ฆ่าให้ฆ่าคน เพราะการกระทำของ ข. ผู้ถูกใช้ที่ยิง

ค.พลาดไปถูก ง. ยังเป็นความผิดอยู่ตามมาตรา 60 หรือ ข.สำคัญผิดว่า ง. เป็น ค.ก็ตีสำคัญผิดว่า ก.ใช้ให้ตนยิง ง.ก็ตี ก็มีผลอย่างเดียวกัน แต่ถ้า ข.ตั้งใจยิง ง.โดยฝ่าฝืนคำสั่งของ ก. ก.ไม่เข้าตัวการผู้ใช้เพราะการกระทำเป็นผลจากเจตนาของ ข.เอง มิใช่ผลของการที่ ก.ใช้ให้ ข.ทำ

ผลของการใช้ในกรณีผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดที่ใช้ มาตรา 84 วรรคสองบัญญัติว่า "ผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ" หมายความว่าผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนหนึ่งเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดตามมาตรา 83 นั้นเอง

เกี่ยวกับการใช้ให้กระทำความผิดนี้ ศาลฎีกาได้วินิจฉัยแยกแยะออกไปอีกว่าความผิดที่ผู้ถูกใช้ได้กระทำขึ้นนั้นเป็นความผิดในตัวเองหรือเป็นความผิดโดยตรง หรือเป็นความผิดเพราะเหตุอื่น เช่น เพราะไม่ได้รับอนุญาต หรือเพราะคุณสมบัติเฉพาะตัวบุคคลผู้กระทำ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าการใช้ให้กระทำความผิดซึ่งผู้กระทำจะต้องจะต้องระวางโทษฐานเป็นตัวการนั้น การที่ใช้ให้ทำจะต้องเป็นความผิดต่อกฎหมายโดยตรง ถ้าเป็นความผิดเพราะไม่ได้รับอนุญาต หรือเพราะเป็นคุณสมบัติเฉพาะตัวผู้กระทำแล้ว ผู้ใช้ไม่เป็นตัวการในการกระทำความผิดนั้นด้วย เช่น ใช้เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่กระทำความผิด ผู้ใช้ย่อมไม่สามารถรับโทษเสมือนเป็นตัวการด้วยได้ จะเป็นได้ก็แต่ผู้สนับสนุน

กรณีไม่ใช้ความผิดเฉพาะตัว ผู้ที่มีคุณสมบัติเฉพาะตามที่กฎหมายบัญญัติเป็นองค์ประกอบความผิดไว้ ย่อมเป็นความผิดที่ไม่ว่าผู้ใดกระทำก็ย่อมมีความผิดได้ทั้งสิ้น ฉะนั้นถึงแม้ความผิดบางอย่างโดยสภาพจะกระทำได้เฉพาะบุคคลบางคนหรือบางจำพวก เช่น แม้สามีจะเป็นผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราเราก็ไม่ได้ ก็เป็นเหตุยกเว้นเฉพาะเมื่อสามีกระทำด้วยตนเองเท่านั้น ถ้าใช้ผู้อื่นกระทำก็เป็นตัวการได้เช่นเดียวกับคนร่วมกระทำกับผู้ที่เป็นผู้ลงมือกระทำเหมือนกัน หลึงก็อาจเป็นตัวการใช้ชายอื่นกระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราได้

2. กรณีผู้ถูกใช้มิได้กระทำความผิด ซึ่งต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

2.1 ต้องมีการกระทำอันก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด

2.2 ต้องมีเจตนาทำให้ผู้อื่นกระทำความผิด

2.3 ความผิดมิได้กระทำลง เพราะ

- ก. ผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ
- ข. ผู้ถูกใช้ยังไม่ได้กระทำ
- ค. เหตุอื่นใด

หลักเกณฑ์ตามข้อ 2.1 และ 2.2 เหมือนกับกรณีผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิด ซึ่งได้อธิบายไปแล้ว ในที่นี้จะไม่อธิบายซ้ำอีก จะขออธิบายเฉพาะหลักเกณฑ์ข้อ 2.3

ความผิดมิได้กระทำลง หมายความว่า การกระทำความผิดยังมิได้เริ่มต้น กล่าวคือ ยังมิได้ลงมือหรือพยายามกระทำตามมาตรา 80 ถ้าได้ลงมือกระทำแม้เพียงแต่ พยายามกระทำ ก็ถือว่าความผิดได้กระทำลงแล้ว ผู้ถูกใช้มิได้กระทำความผิดมี 3 กรณี คือ

1. ความผิดมิได้กระทำลงเพราะผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ คือ ผู้ถูกใช้ไม่ยอมรับว่าจะกระทำตามที่ใช้ หรือผู้ถูกใช้ยอมรับว่าจะกระทำตามที่ใช้แล้วแต่ภายหลังกลับใจไม่ยอมกระทำตามที่ใช้

2. ความผิดมิได้กระทำลงเพราะผู้ถูกใช้ยังไม่ได้กระทำ ซึ่งหมายความว่า ผู้ถูกใช้ยอมรับว่าจะกระทำแต่ยังไม่ได้กระทำ

3. ความผิดมิได้กระทำลงเพราะเหตุอื่น เช่น ผู้ถูกใช้ตายเสียก่อนที่จะได้กระทำความผิดตามที่ใช้ ผู้ใช้ขัดขวาง หรือผู้ใช้บอกเลิกการใช้

ผลของการใช้ในกรณีผู้ถูกใช้มิได้กระทำลง ตามมาตรา 84 วรรคสองบัญญัติว่า "....ผู้ใช้ต้องระวางโทษเพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น" หมายความว่า ผู้ถูกใช้มิได้กระทำความผิดเพราะเหตุใดเหตุหนึ่งตามข้อ 1-3 แล้ว ผู้ใช้มีความผิดและต้องรับโทษด้วย แต่โทษที่จะรับนั้นกฎหมายกำหนดไว้เพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

การที่ผู้ใช้ได้บอกเลิกหรือเพิกถอนการใช้ เช่น บอกเลิกจ้างหรือบอกให้งดการกระทำความผิดเสียก่อนได้มีผลลงมือกระทำ จะมีผลให้ผู้ใช้พ้นความรับผิดชอบหรือไม่ ถ้าผู้ถูกใช้ไม่กระทำความผิดเพราะผู้ใช้ได้บอกให้งดเสีย ผู้ใช้คงต้องรับโทษตามมาตรา 84 วรรค

สองตอนท้ายคือหนึ่งในสามของโทษสำหรับความผิดที่เข้าให้กระทำ แต่ถ้าผู้ถูกใช้ยังขึ้นกระทำ ความผิดลงแต่กระทำไปไม่ตลอด หรือกระทำไปตลอดแล้วแต่ไม่บรรลุผล ผู้ใช้ต้องรับโทษ หนึ่งในสามของโทษสำหรับความผิดที่เข้าให้กระทำ

ในเรื่องพยายามกระทำความผิดนี้ถ้าผู้ถูกใช้ไม่ต้องรับโทษอย่างใดอันเป็น เหตุในลักษณะคดี ผู้ใช้ก็ได้รับยกเว้นโทษด้วยเช่นกัน เช่น พยายามกระทำความผิดฐาน หลอกลวงไม่ต้องรับโทษตามมาตรา 105 พยายามทำให้หญิงแท้งลูกตามมาตรา 302 ไม่ต้อง รับโทษตามมาตรา 304 เป็นต้น

ที่ได้กล่าวมาแล้วเป็นการก่อกำหนดโทษอื่นกระทำความผิดโดยวิธีการทั่ว ๆ ไป ตามมาตรา 84 แต่ยังมีบทกำหนดโทษบุคคลทั่วไปกระทำความผิดโดยการโฆษณาหรือประกาศดัง ที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 85

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 85 บัญญัติว่า "ผู้ใดโฆษณาหรือประกาศแก่ บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด และความผิดนั้นมิกำหนดโทษไม่ต่ำกว่า 6 เดือน ผู้นั้นต้อง ระวังโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าได้มีการกระทำความผิดเพราะเหตุที่ได้มีการโฆษณาหรือประกาศตาม ความในวรรคแรก ผู้โฆษณาหรือประกาศต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ"

บทบัญญัติในมาตรา 85 นี้ เป็นการให้โทษผู้กระทำความผิดอย่างหนึ่งเช่น เดียวกันกับมาตรา 84 ที่กล่าวมาแล้ว เป็นแต่วิธีการใช้ให้กระทำความผิดนั้นแตกต่างกัน กล่าวคือ

การใช้ให้กระทำความผิดตามมาตรา 84 นั้น เป็นการให้บุคคลเป็น คน ๆ ไป ให้กระทำความผิดโดยไม่จำกัดตัวบุคคล

การใช้ให้กระทำความผิดตามมาตรา 84 ไม่ได้กำหนดอัตราโทษของความ ผิดที่เข้าให้กระทำ ส่วนการใช้ตามมาตรา 85 ได้กำหนดโทษของความผิดที่เข้าให้กระทำไว้ ว่าความผิดที่เข้าให้กระทำนั้นกำหนดโทษไม่ต่ำกว่า 6 เดือน ถ้าความผิดที่เข้ามีโทษกำหนดไว้ ต่ำกว่า 6 เดือนย่อมไม่มีความผิด และกำหนดโทษไม่ต่ำกว่า 6 เดือนนั้นหมายถึงโทษขั้นสูง ของความผิดที่เข้าตามกฎหมายบัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ไม่ใช่โทษขั้นต่ำ

การโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิดตามมาตรา 85 นี้
มิได้จำกัดวิธีการประกาศหรือโฆษณาไว้

โทษของการโฆษณาให้กระทำความผิด ผู้โฆษณาให้กระทำความผิดต้องรับ
โทษดังนี้คือ

(1) เมื่อได้มีการโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด ถ้า
ความผิดนั้นยังมิได้มีการกระทำเนื่องมาจากการโฆษณาหรือประกาศนั้น ผู้โฆษณาหรือประกาศ
จะต้องรับโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

อย่างไรก็ตามเมื่อได้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด
และความผิดได้กระทำลงแต่มีสาเหตุเนื่องมาจากการโฆษณาหรือประกาศ ผู้โฆษณาหรือประกาศ
คงต้องรับโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

(2) ถ้าได้มีการกระทำความผิดเนื่องมาจากการโฆษณาหรือประกาศ
ผู้โฆษณาหรือประกาศจะต้องรับโทษเสมือนหนึ่งว่าตนได้ลงมือกระทำความผิดนั้นเอง

ส่วนที่ 3

ผู้ช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่น กระทำความผิด เรียกว่า "ผู้สนับสนุน"

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86 บัญญัติว่า "ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดมิได้รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นสนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น"

อย่างไร เรียกว่าผู้สนับสนุน

ท่านศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย ได้อธิบายไว้ว่า ความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนจะต้องพร้อมด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

1. กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด
2. การช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดนั้นต้องกระทำก่อนหรือขณะกระทำความผิด
3. ผู้กระทำความผิดจะรู้ถึงหรือมิได้รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ไม่ใช่เป็นข้อสำคัญ
4. ผู้สนับสนุนต้องได้มีเจตนาที่จะช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการกระทำก่อนหรือขณะกระทำความผิด

ท่านศาสตราจารย์จิตติ ดิงศภัทย์ ก็ได้อธิบายว่า ความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนมีหลักดังนี้

1. หลักประการแรก คือต้องมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น จะเป็นในชั้นพยายามหรือความผิดสำเร็จก็ได้ รวมทั้งการเตรียมที่มีโทษความผิดพยายามหรือความผิดสำเร็จ และการสมคบอันเป็นความผิด ถ้าความผิดนั้นยังไม่มี การกระทำความผิดถึงขั้นที่กล่าวนี้ การสนับสนุนก็ยังไม่มีโทษ

2. หลักประการที่สอง คือต้องมีการกระทำที่เป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด ความหมายของการช่วยเหลือในที่นี้คือช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกให้มีการกระทำความผิดขึ้นตามหลักประการที่ 1 และไม่จำกัดว่าจะต้องทำโดยวิธีใด

3. หลักประการที่สาม คือการสนับสนุนต้องกระทำก่อนหรือขณะกระทำความผิด ถ้าได้กระทำภายหลังการกระทำความผิดไม่เป็นผู้สนับสนุน แต่อาจเป็นความผิดต่างหาก เช่น ต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงาน แจ้งความเท็จ เบิกความเท็จ ช่วยผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 189, 214 รับตัวบุคคลตามมาตรา 284, 317, 318, 319 รับค่าไถ่ตามมาตรา 315 หรือรับของโจรตามมาตรา 357 ฯลฯ

4. หลักประการที่สี่ คือการสนับสนุนต้องกระทำโดยเจตนา กล่าวคือต้องกระทำโดยประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลในการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นจะกระทำความผิดตามหลัก 3 ข้อที่ได้กล่าวมาแล้ว ถ้าผู้กระทำการสนับสนุนไม่ประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลเช่นนั้นแล้ว ก็ไม่เป็นความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน

ดังนั้นเราจึงอาจกล่าวได้ว่า ความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนจะต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ 3 ประการ คือ

1. ต้องมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และมีเจตนาสนับสนุนความผิดที่ผู้อื่นจะก่อขึ้น

2. ต้องกระทำใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด โดยผู้กระทำความผิดจะรับรู้หรือมิได้รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ไม่เป็นข้อสำคัญ

3. การช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดนั้นจะต้องกระทำก่อนหรือขณะกระทำความผิด

1. ต้องมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และมีเจตนาสนับสนุนความผิดที่ผู้อื่นจะก่อขึ้น แยกออกเป็น 2 กรณี คือ

ก. ต้องมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น จะเป็นชั้นพยายามหรือความผิดสำเร็จก็ได้ ถ้าความผิดนั้นยังไม่เข้าชั้นลงมือกระทำการสนับสนุนก็ยังไม่มิโทษ เว้นแต่ความผิดลหุโทษตามมาตรา 102 แม้จะได้ลงมือกระทำความผิดแล้ว ผู้สนับสนุนก็ไม่ต้องรับโทษตามมาตรา 106

ข. มีเจตนาสนับสนุนความผิดที่ผู้อื่นจะก่อขึ้น การสนับสนุนก็เช่นเดียวกับการใช้ให้กระทำความผิด ผู้กระทำได้กระทำความผิดด้วยเจตนาเช่นเดียวกัน เจตนาในที่นี้หมายถึงเจตนาตามมาตรา 59 วรรคสอง คือกระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำและในขณะเดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลในการกระทำนั้นด้วย ส่วนการประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลในการกระทำนั้นก็จำกัดเพียงประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลในการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดเท่านั้น เจตนาของผู้สนับสนุนนี้อาจกระทำโดยผู้สนับสนุนเจตนาฝ่ายเดียว ผู้กระทำความผิดที่ได้รับการสนับสนุนไม่จำเป็นต้องรู้ถึงการสนับสนุนด้วย เช่น คนขายบ้านแก่งเปิดประตูหน้าต่างทิ้งไว้เพื่อแก่งล่อให้คนร้ายเข้ามาลักทรัพย์ของนาย โดยคนร้ายไม่รู้ว่าประตูหน้าต่างที่เปิดไว้นั้นได้มีผู้เปิดทิ้งไว้โดยเจตนาให้คนร้ายเข้าไปลักทรัพย์

"ถ้าในกรณีที่ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดไปเกินกว่าเจตนาที่สนับสนุน ผู้สนับสนุนก็ควรรับผิดชอบทางอาญาเพียงสำหรับความผิดที่อยู่ในขอบเขตที่สนับสนุนเท่านั้น" (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 87 วรรคแรก) กล่าวคือ ผู้สนับสนุนต้องรับผิดชอบเพียงสำหรับความผิดเท่าที่ผู้สนับสนุนได้เจตนาสนับสนุนโดยประสงค์ต่อผลให้ผู้กระทำความผิดนั้นขึ้นโดยตรง แม้จะผิดแผกแตกต่างไปจากที่สนับสนุนยังต้องรับผิดชอบ เช่น สนับสนุนให้ฆ่าคนโดยวางยาพิษ จึงมอบยาพิษให้ไป แต่ผู้นั้นกลับไปฆ่าโดยใช้ปืนยิง ผู้สนับสนุนยังต้องรับผิดชอบ "แต่ถ้าโดยพฤติการณ์อาจเล็งเห็นได้ว่าอาจเกิดการกระทำความผิดเช่นที่เกิดขึ้นนั้นได้จากการสนับสนุน ผู้สนับสนุนต้องรับผิดชอบทางอาญาตามความผิดที่เกิดขึ้นนั้น" (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 87 วรรคแรก) หมายความว่า ผู้สนับสนุนมีเจตนาเล็งเห็นผลได้ว่าผู้กระทำอาจกระทำไปเกินขอบเขตที่สนับสนุนแล้ว ก็ต้องถือว่าผู้สนับสนุนมีเจตนาสนับสนุนให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นเกินขอบเขตที่สนับสนุนด้วย จึงต้องรับผิดชอบในการกระทำที่เป็นผลจากการ

สนับสนุนนั้น "ในการที่ผู้กระทำจะต้องรับผิดชอบทางอาญามีกำหนดโทษสูงขึ้นเพราะอาศัยผลที่เกิดจากการกระทำความผิด ผู้สนับสนุนการกระทำความผิดต้องรับผิดชอบทางอาญาตามความผิดที่มีกำหนดโทษสูงขึ้นด้วย" กรณีนี้ได้แก่กรณีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 63 ซึ่งต้องเป็นผลที่ตามธรรมชาติย่อมเกิดขึ้นได้ กรณีเช่นนี้ผู้กระทำต้องรับผิดชอบแม้มิได้ประสงค์หรือเล็งเห็นผลนั้น ผู้สนับสนุนก็ต้องรับผิดชอบด้วยเช่นเดียวกัน เช่น สนับสนุนให้ ก.ทำร้ายร่างกายผู้อื่นโดยพา ก.ไปขังตัวผู้อื่นให้รู้จักเพราะ ก.ไม่รู้จักผู้อื่น แล้วก็กลับไป ผู้นั้นถูกต่อຍจนตาขวาปิด ข้ำ ต่อมา 5-6 วันตาขวาพิการบอดมองไม่เห็นเพราะถูก ก.ต่อຍ ก.มีความผิดตามมาตรา 297(1) ดังนั้นผู้สนับสนุนต้องรับผิดชอบเช่นเดียวกับ ก.ด้วย

2. ต้องกระทำความผิด ๑ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด โดยผู้กระทำความผิดจะรู้หรือมิได้รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ไม่เป็นข้อสำคัญ แยกออกเป็น 2 กรณี คือ

ก. ต้องกระทำความผิด ๑ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวก ซึ่งเป็น การจำกัดการกระทำของผู้สนับสนุนว่าจะทำได้เฉพาะแต่การกระทำอันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นจะทำความผิด สำหรับการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นจะด้วยประการใด ๆ ก็ได้กฎหมายไม่ได้จำกัดไว้ อาจกระทำโดยการหาช่องทาง เช่น ช่วยเปิดประตูหน้าต่างไว้ให้ ช่วยบอกเวลาปลอดคนหรือหลอกคนในบ้านให้หนีไป หรือให้ยืมเครื่องมือเครื่องใช้ อาวุธ โดยให้ความรู้อันเป็นอุปการะในการกระทำความผิด เช่น บอกช่องทางออกทางเข้า ทางหนีทีไล่ บอกที่เก็บทรัพย์ ให้สถานที่ประชุมวางแผนการหรือเป็นที่พัก ฉะนั้นถ้าเห็นการกระทำความผิดแล้วนั่งเสียหรือไม่ขัดขวาง หรือเพียงห้ามคนอื่นไม่ให้เข้าช่วยเหลือการกระทำความผิดนั้นเพราะขอบคุด เพียงเท่านั้นไม่ถือว่าเป็นการสนับสนุน โดยการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกเพราะไม่มีการกระทำความผิด ๑ แสดงออกมาให้เห็นเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแต่อย่างใด เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1599/2494 ตัดสินว่าเพียงแต่ละเว้นไม่ขัดขวางหรือยอมให้กระทำไม่ขัดขวาง เมื่อไม่มีหน้าที่ขัดขวาง ไม่ถือว่าการกระทำที่เกิดขึ้นตามมาตรามาตรา 59 ไม่เป็นการร่วมหรือสนับสนุนการกระทำความผิด และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 766/2476 ตัดสินว่าผู้ใดรู้ว่าจะมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น

แล้วเพิกเฉยไม่ขัดขวาง หรือไม่ช่วยเหลือเมื่อผู้เสียหายร้องขอ ไม่เป็นผู้สนับสนุน แม้แต่แนะนำผู้อื่นมิให้ขัดขวางการที่จะมีผู้กระทำความผิดก็ไม่เป็นผู้สนับสนุนเช่นกัน

ข. โดยผู้กระทำความผิดจะได้รู้หรือมิได้รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกก็ไม่เป็นข้อสำคัญ กล่าวคือ การสนับสนุนนี้อาจเป็นเจตนาฝ่ายเดียว ผู้กระทำจะรู้หรือไม่รู้ก็ตาม เช่น คนรับใช้เปิดประตูหน้าต๋องบ้านนายจ้างทิ้งไว้ให้คนร้ายเข้ามาลักทรัพย์ คนร้ายเข้าทางประตูโดยไม่รู้ว่ามีคนเปิดทิ้งไว้ให้ แล้วเข้าไปลักทรัพย์ในบ้านนั้น ดังนั้นคนรับใช้มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน หรือ ก.จ.ทำร้าย จ. ข.ค.ไม่ได้ร่วมด้วย แต่ลวงเป็นห้ามไม่ให้คนอื่นช่วย โดย ก.จ.ไม่รู้เห็นในการกระทำของ ข.ค. ข.ค.เป็นผู้สนับสนุน (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1478/2410)

3. การช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดนั้นจะต้องกระทำก่อนหรือขณะกระทำความผิด การกระทำความผิดเริ่มต้นตั้งแต่ลงมือหรือพยายามกระทำความผิด และสิ้นสุดลงเมื่อการกระทำความผิดเสร็จสิ้นลง ดังนั้นการสนับสนุนจะต้องกระทำก่อนที่มีการลงมือกระทำความผิด หรือขณะที่กระทำความผิด หากกระทำภายหลังไม่เป็นความผิดฐานสนับสนุน แต่อาจเป็นความผิดฐานอื่น เช่น ความผิดฐานรับของโจร อย่างไรก็ตามถ้าไม่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นตามที่สนับสนุนจนถึงขั้นที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิดแล้วก็ไม่ผิดฐานสนับสนุน

การสนับสนุนก่อนหรือขณะกระทำความผิดนั้นจะต้องแยกออกจากการร่วมมือกระทำความผิดอันเป็นด้วยการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 ทั้งนี้เพราะการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในขณะกระทำความผิดซึ่งเป็นการสนับสนุนอาจเป็นการช่วยเหลือซึ่งไม่เข้าขั้นการร่วมมือเป็นด้วยการ กล่าวคือไม่ถึงกับเป็นการกระทำส่วนหนึ่งแห่งความผิด เช่น การคอยอยู่ในที่เกิดเหตุ ถ้าเป็นเพียงอยู่ในที่เกิดเหตุเพื่อให้ความสะดวกแก่การกระทำความผิดเท่านั้นมิใช่คอยอยู่ในลักษณะที่จะกระทำความผิดนั้นให้สำเร็จด้วยตนเอง

กรณีถ้าการร่วมมือกระทำความผิด ผู้ร่วมกระทำขาดคุณสมบัติที่จะกระทำความผิด เช่น คนธรรมดาหรือเจ้าพนักงานไม่มีหน้าที่กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ คนธรรมดาหรือเจ้าพนักงานที่ไม่มีหน้าที่ยอมเป็น "ตัวการไม่ได้" เพราะไม่ใช่เจ้าพนักงานที่มีหน้าที่

กระทำการนั้น จึงไม่เข้าองค์ประกอบความผิดตามมาตรานั้น ๆ ได้" แต่อาจเป็นผู้ชี้ให้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 84 หรือเป็นผู้สนับสนุนตามมาตรา 86 เท่านั้น

โทษที่ผู้สนับสนุนจะได้รับ

1. ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86 ผู้สนับสนุนการกระทำความผิดต้องระวางโทษ 2 ใน 3 ส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น
2. บางกรณีผู้สนับสนุนต้องรับผิดเท่ากับโทษฐานเป็นตัวการกระทำความผิด เช่น ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามมาตรา 107 ถึงมาตรา 110 ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร ตามมาตรา 119 ถึง 128 เป็นต้น
3. บางกรณีผู้สนับสนุนต้องรับผิดเกินกว่าเจตนาที่ตนสนับสนุนก็ได้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 87
4. บางกรณีผู้สนับสนุนการกระทำความผิดไม่ต้องรับโทษในกรณีที่ความผิดที่สนับสนุนนั้นเป็นความผิดสุ่มโทษ หรือความผิดฐานทำให้แท้งลูกตามมาตรา 304

คำพิพากษานิติเกี่ยวกับผู้สนับสนุน

คำพิพากษานิติที่ 279/2457 ไปกับผู้ที่ทำร้ายเขาแต่ไม่ได้ร่วมมือ เป็นแต่ทำให้ผู้ที่ลงมือกระทำมีใจองอาจขึ้น พุดให้ใจปล้ำ เป็นผู้สนับสนุน (และดูคำพิพากษานิติที่ 779/2458, 1354/2462, 590/2463, 382/2512)

คำพิพากษานิติที่ 592/2461 นำทางผู้ร้ายไปปล้นเกวียน แต่กลับเสียก่อนถึงเกวียนเพื่อมิให้พวกเกวียนจำหน้าได้ มีผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนการปล้น

คำพิพากษานิติที่ 571/2461 จำเลยไปกับผู้ที่ฟันผู้ตาย สาเหตุที่จะฟันเพราะผู้พันถามถึงทางที่จะไป แต่ผู้ตายนิ่งเพราะไม่รู้ภาษา ดังนั้นยังไม่พอพียงว่าจำเลยเป็นผู้สนับสนุน

คำพิพากษานิติที่ 985/2462 ก.ข. จำเลยเมาสุราเข้าไปหาผู้เสียหาย

ผู้เสียหายตกท้ายและล้อแล้วเดินห่างไปประมาณ 5 วา ก.ส่งปืนให้ ข.และรับเอาปืนของ ข.มาถือไว้ แล้ว ข.ใช้ปืนของ ก.ยิงผู้เสียหายทั้ง ๆ ที่ไม่มีสาเหตุกัน ดังนั้นการส่งปืนของ ก. เป็นเพียงให้ความสะดวกแก่ ข.ในการกระทำความผิด จึงเป็นผู้สนับสนุนเท่านั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 164/2463 การขี้บ้านเจ้าทรัพย์ให้แก่พวกปล้นเป็นผู้สนับสนุนการปล้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 848/2459 จุดหญิงมาให้ผู้อื่นข่มขืน แต่เวลาข่มขืนไม่ได้ร่วมมือนด้วย มีความผิดฐานสนับสนุนการข่มขืน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 165/2463 จำเลยไปติดต่อกับพวกปล้น แล้วให้พวกปล้นพักกินอยู่หลับนอน และช่วยหาเส้นทางในการปล้นให้ด้วย เป็นผลให้การปล้นสำเร็จ เป็นการสนับสนุนการปล้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 249/2463 จำเลยรับยาเบื่อมาจากคนร้ายแล้วไปติดต่อกับคนใช้ในบ้านให้เอายาเบื่อวางเจ้าทรัพย์ คนใช้รับทำ จำเลยจึงมอบยาเบื่อให้ และนัดตอดักจะเข้าลัก แต่คนใช้กลับบอกเจ้าทรัพย์ เจ้าทรัพย์ไปแจ้งตำรวจดักจับ ครั้นตอดักคนร้ายก็เข้ามาบ้านเจ้าทรัพย์แต่ถูกเจ้าพนักงานตำรวจยิงตายเสียก่อน จำเลยมีความผิดฐานสนับสนุนความผิดฐานพยายามลักทรัพย์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 590/2463 ก.ทำร้าย ข.เซไป แล้วจำเลยร้องบอก ก.ว่าตีให้ตายปากมันกล้านัก ก.จึงเข้าทำร้าย ข.อีก ดังนั้นจึงฉ้อว่าจำเลยกล่าวในขณะ ก.ทำร้าย ข.อยู่แล้ว การกล่าวเพียงให้ ก.ใจกล้าขึ้น จึงผิดเพียงเป็นผู้สนับสนุน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 273/2463 บ.ส.สามภริยากัน ป.ค.ด.ไปปิดท่านบจับปลา บ.ส.เคยทะเลาะด่าว่ากันแต่ยังอยู่กินด้วยกัน ป.ค.ด.ตี ส.ด้วยสันขวาน บ.ภริยา ส.ยืนอยู่ห่าง บ.ไม่ได้ลงมือทำร้าย ส. แต่โยนไม้ให้ ป.ค.ด.เพื่อทำร้าย ส.แล้วช่วยปกปิดโดยบอกว่า ส.ไปล่องแพ บ. เป็นผู้สนับสนุน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 566-568/2465 ก.ถูกทำร้ายขู่บังคับให้เข้าไปบ้านเจ้าทรัพย์ ก.พูดกับเจ้าทรัพย์ด้วยว่าพวกนั้นเป็นเสือ แต่พูดโดยความจริง ไม่พ้องฟังว่าเป็นการอุปการะการกระทำความผิด ไม่มีความผิดด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 774/2465 ก่อนผู้ร้ายจะไปทำการลักทรัพย์ได้มาประชุม เลี้ยงอาหารและสูบบุหรี่ที่บ้านจำเลย แล้วพูดกันถึงเรื่องจะไปลักทรัพย์ จำเลยพูดขณะนั้นว่ามี หีบหลายใบแล้วให้เสื้อกันหนาวผู้ร้ายใส่ไป ดังนั้นเป็นการสนับสนุน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 213/2477 จำเลยไปรับพวกปล้นและพาพวกปล้นไปสูบบุหรี่ เวลาบริโภคอาหารร่วมกันเรื่องปล้นก็อยู่ด้วย เมื่อปล้นเสร็จแล้วก็ได้ส่วนแบ่ง และเป็นผู้เอาเรือ ที่ผู้ร้ายใช้ไปปล้นส่งเจ้าของด้วย จึงเป็นผู้สนับสนุน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 740/2477 เจ้าพนักงานเข้าจับกุมผู้มีผิดเงื่อนไข ผู้ที่ช่วยหนีบ คุ้มครองผิดไปเสียให้พ้น ไม่เป็นผู้สนับสนุนการมีผิด (และดูคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 417/2481 ด้วย)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 696/2478 ช่วยหาเรือให้ผู้ที่จุดคร่าหญิงไปแล้ว และหาเสื้อผ้าอาหารส่งให้ ณ ที่ซ่อน และบอกว่าการติดตามของพวกผู้เสียหาย ตลอดจนแจ้งความ เท็จแก่เจ้าพนักงาน เป็นการกระทำหลังการจุดคร่า ไม่เป็นผู้สนับสนุนความผิดฐานจุดคร่า แต่เป็นผู้สนับสนุนความผิดฐานช่วยผู้ร้ายให้พ้นจากการจับกุม ตรงกับมาตรา 189

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 528/2480 ก.ได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืนโดยชอบด้วยกฎหมาย แล้วได้นำปืนของตนออกไปเผ่าสวนกับ ข. คอยดักริงสุกรป่า ก. กลับเข้าบ้านจึงมอบปืนไว้ กับ ข. โดยตั้งใจจะกลับออกไปอีก แต่ ก. ไม่ได้กลับออกไป ข. ได้ใช้ปืนนั้นยิงสุกรป่าแล้ว ข. ถูกจับกุมมาฟ้องฐานมีปืนและใช้ปืนโดยไม่ได้รับอนุญาต ดังนั้นจึงจัดว่า ข. มีความผิดฐาน มีปืนและใช้ปืนโดยไม่ได้รับอนุญาต ส่วน ก. ไม่มีความผิดฐานสนับสนุน ข. ให้กระทำความผิด เพราะที่ ก. ให้ปืน ข. ใช้นั้นก็ได้ยินยอมให้ ข. ใช้ปืนนั้นด้วย การกระทำเป็นความผิดเฉพาะ ข. ส่วน ก. แม้จะมีหรือครอบครองไว้เองก็ย่อมไม่มีความผิด ทั้งถือไม่ได้ว่าเป็นผู้ช่วยให้ กระทำความผิดด้วย (และดูคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 803/2481, 745/2480, 1301/2480, 1578/2495, 1824/2499ป)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 19/2482 ชื่อจักรยาน 3 ล้อจากผู้ขี่เข้ารถนั้น ผู้ขี่มีความผิดฐานลักขโมย แต่ผู้ขี่รถนั้นมีความผิดฐานรับของโจร ไม่ใช้สนับสนุนการลักขโมย เพราะ

ความผิดฐานยกยอกสำเร็จเมื่อแสดงกิริยาเอารถเป็นประโยชน์ส่วนตัว การขายรถเป็นแต่ข้อเท็จจริงแสดงเจตนาทุจริตเท่านั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 399/2482 เจ้าพนักงานจะเข้าจับกุมผู้ที่กำลังเล่นการพนันโดยมิได้รับอนุญาต จำเลยดับไฟเสียเพื่อมิให้เจ้าพนักงานจับกุมผู้เล่นการพนัน หรือเพื่อจำเลยจะได้หลบหนีการจับกุม ดังนั้นจึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกให้เล่นการพนันอันผิดกฎหมาย เพราะหลังจากดับไฟแล้วไม่มีการเล่นการพนันอีก แต่กระทำเพื่อไม่ให้มีการจับกุมผู้กระทำความผิดอันเป็นความผิดตามมาตรา 189 การกระทำจึงไม่ใช่การสนับสนุน (และดูคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2506, 225/2515)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 459/2488 แจวเรือให้ผู้น้ำซื้อสุราเถื่อนบรรทุกสุราเถื่อนไป ผู้แจวเรือไม่มีความผิดฐานสนับสนุนการซื้อหรือมีสุราเถื่อนซึ่งเป็นความผิดสมบูรณ์อยู่แล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 358/2486 หลอกหลวงพาหญิงไปเพื่อการรอนางาร ความผิดสำเร็จตั้งแต่แรกพาไป ในระหว่างทางมีผู้สนับสนุนค่ากล่าวของผู้พาไป ดังนั้นไม่มีผลเป็นการสนับสนุนการกระทำความผิด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 458/2489 ชื่อของที่มีผู้นำหนามิสุสการเข้ามาในราชอาณาจักรแล้ว ไม่ใช่ข้ออุปการะให้หลักเลียงภาษิ เป็นการกระทำภายหลังความผิด ไม่มีความผิดตาม พ.ร.บ.สุสการ พ.ศ.2469 มาตรา 27 (และดูคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 172/2490)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 433/2491 ก.ข.คบคิดกันไปฆ่าคน แต่โจทก์ฟ้องว่า ก.ฆ่าข.ไปฆ่าคน จะลงโทษ ก.ในฐานะร่วมมือด้วยไม่ได้เพราะข้อเท็จจริงต่างกับฟ้อง แต่ก็ลงโทษ ก.ในฐานะสนับสนุนการฆ่าได้เพราะการร่วมมือหรือชักจูงเป็นการสนับสนุนอย่างหนึ่ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 587/2496 ผู้ที่ร่วมในการปล้นแต่ไม่ได้ไปปล้นด้วยโดยนั่งรออยู่ในรถยนต์ที่ใช้เป็นพาหนะไปปล้น แล้วกลับมาในรถพร้อมกัน เป็นผู้สนับสนุนเท่านั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1091/2496 จำเลยไม่ได้เตรียมการหรือคอยที่อยู่ แต่ได้ขึ้นรถจักรยานสามล้อตัดหน้าเจ้าทรัพย์ ในทันใดนั้นผู้ร้ายอีกคนหนึ่งฉกฉวยสร้อยคอของเจ้าทรัพย์กระโดดขึ้นรถสามล้อของจำเลยพาหนีไปต่อหน้า ดังนั้นจะเรียกว่าสมคบไม่ถนัด จึงมีความผิดเพียงสนับสนุนวิ่งราวทรัพย์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1425/2496 ผู้ที่แจวเรือรับคนร้ายมาส่งและจอดคอยอยู่ห่างที่เกิดเหตุ 5 วาระหว่างที่ขึ้นไปปล้น แล้วแจวเรือรับคนร้ายกลับมา เป็นผู้สนับสนุนการปล้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1740/2497 จำเลยคอยดูเส้นทางให้เพื่อนกระทำการฉ้อโกงนั้น เป็นผู้สนับสนุน (แต่ถ้าดูเส้นทางให้ในลักษณะที่ร่วมกันกระทำให้ความผิดสำเร็จก็เป็นตัวการฎีกาที่ 519/2475, 1140/2482, 602/2498, 562/2502)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 814/2498 ทหารซ่อมยิงระเบิด ก. รับเงินจาก ข. มาจ่ายให้ทหารที่ดองระเบิดเพื่อให้มีลูกระเบิดที่ไม่ได้ยิงเหลือไว้ให้ ข. ยักยอก ก. เป็นผู้สนับสนุนในการยักยอก

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1322/2498 ร่วมรู้กับผู้วิ่งราวทรัพย์และจอดรถสามล้อเครื่องติดเครื่องรดยู่ห่างที่เกิดเหตุ 1 เส้นเพื่อให้ผู้วิ่งราวได้แล้วมาขึ้นรถที่จอดอยู่ นั้น เป็นเพียงผู้สนับสนุน ไม่ใช่ตัวการ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 194/2502 ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ผู้จัดให้มีการเล่นการพนันนั้น พ.ร.บ.การพนัน พ.ศ.2478 มาตรา 4 และมาตรา 12 บัญญัติความผิดไว้เป็นอย่างอื่น ชัดแจ้งอยู่แล้ว กรณีจึงเข้าข้อยกเว้นที่จะนำประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86 มาใช้หาได้ไม่ ทั้งนี้เพราะตอนท้ายแห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 17 ก็ได้มีข้อยกเว้นว่า "เว้นแต่กฎหมายนั้น ๆ จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น"

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 394/2502 ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ผู้จัดให้มีการเล่นการพนันตามบัญชี ข. โดยไม่ได้รับอนุญาตนั้น ได้มี พ.ร.บ.การพนัน พ.ศ.2478 มาตรา 4, 12 บัญญัติความผิดไว้โดยเฉพาะแล้ว จึงไม่มีพื้นฐานสนับสนุนผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86 อีก

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1969/2502 ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การที่บุคคลอื่นนำเครื่องมือสำหรับปลอมเหรียญกษาปณ์ไปทดลองทำเงินตราปลอมที่บ้านจำเลยเพื่อให้จำเลยดู ดังนั้น จำเลยไม่ใช่ตัวการในการทำเงินตราปลอมเพราะมิได้ร่วมในการทดลองด้วย แต่การที่จำเลยให้ใช้สถานที่ ภาชนะ เตาไฟของตนนั้นเป็นการให้ความสะดวกในการทำปลอมเงินตรา จึงต้องมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1113-1114/2508 ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า จำเลยเห็นผู้ตาย กำลังถูกทำร้ายไม่ได้เข้าขัดขวางแต่อย่างใด และไล่ลุก ๆ หนีออกไป ทั้งสั่งห้ามไม่ให้ไป บอกรับด้วย เมื่อมีหญิงอีกคนหนึ่งมาอยู่ที่เกิดเหตุ จำเลยวิ่งไปรับหน้าห้ามมิให้เข้าไปโดย กล่าวเท็จว่ากลัวเมียติดกันไม่ให้ชู้ระยะ เป็นการแสดงให้เห็นว่าจำเลยกระทำไปโดยตั้งใจเพื่อ จะอำนวยความสะดวกให้ผู้ตายถูกฆ่าโดยไม่ต้องถูกผู้ใดขัดขวาง จำเลยจึงมีความผิดฐาน เป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1279/2508 บ.รับจำนำเป็นจาก พ.มีความผิดตาม พ.ร.บ. อาวุธปืนฯ พ.ศ.2490 มาตรา 7 เป็นความผิดเฉพาะตัว บ.ซึ่งมิเป็นไว้โดยมิได้รับอนุญาต แต่เป็นนั้น พ.ได้รับอนุญาตให้มี พ.จึงไม่มีความผิดฐานสนับสนุน บ.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 407/2509 ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า แม้จำเลยที่ 3 จะไม่ได้เป็น เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ในการนี้ก็ตาม เมื่อได้ร่วมกับเจ้าพนักงานในการกระทำความผิดก็ย่อม มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 342/2509 ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การที่จำเลยพาพวกปล้นมา รุ้จักบ้านผู้เสียหายแล้วแยกทางไปโดยมิได้ร่วมปล้นด้วย จำเลยมีความผิดเพียงเป็นผู้ สนับสนุนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1235/2509 ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ขณะที่จำเลยที่ 1 ลงไปจุด ผู้เสียหายขึ้นรถ จำเลยที่ 2 จอดรถติดเครื่องรอคอยอยู่ใกล้ ๆ ครั้นจำเลยที่ 1 จุด ผู้เสียหายขึ้นรถแล้ว จำเลยที่ 2 ได้ออกรถขับไปทันที เช่นนี้การกระทำตั้งแต่แรกจนพา ผู้เสียหายไป หลังจากผู้เสียหายขึ้นรถแล้วถือว่าเป็นการกระทำความผิดฐานพาหญิงไปเพื่อการ อนาคตอยู่ตลอดเวลา การกระทำของจำเลยที่ 2 ที่ขับรถพาผู้เสียหายกับจำเลยที่ 1 ไป จึงเป็นการกระทำส่วนหนึ่งของการพาผู้เสียหายไป เป็นการร่วมกันกระทำความผิดตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา 83 ไม่ใช่เป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตามมาตรา 86

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 948/2510 ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149 เมื่อปรากฏว่าจำเลยที่ 2 มิได้เป็นเจ้าพนักงาน คงมีความผิดฐานเป็นผู้ สนับสนุนการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149 ประกอบด้วยมาตรา 86

เมื่อการกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามมาตรา 149 ซึ่งเป็นบทเฉพาะแล้ว
ย่อมไม่ผิดตามมาตรา 157 ซึ่งเป็นบททั่วไปอีก

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1478/2510 ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า จำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 4
ร่วมทำร้ายผู้ตาย ส่วนจำเลยที่ 2 ที่ 3 ไม่ได้ทำร้ายและไม่ได้ร่วมรู้เห็นในการทำร้ายมา
ก่อน แต่ได้จ้องเป็นมาทางพยานโจทก์ พุดห้ามไม่ให้คนอื่นเกี่ยวข้องในการที่จำเลยที่ 1 ที่ 4
ทำร้ายผู้ตาย จึงเป็นการช่วยเหลือและให้ความสะดวกแก่จำเลยที่ 1 ที่ 4 แม้จำเลยที่ 1
ที่ 4 จะมิได้รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม จำเลยที่ 2 ที่ 3 ก็เป็น
ผู้สนับสนุน แต่ไม่ใช่ตัวการ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 50/2511 ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การที่จำเลยจอดเรือคอยรับ
ทรัพย์สินที่คนร้ายลักจากสถานที่ซึ่งอยู่ห่างจากที่จอดเรือไป 30 วา อันเป็นการช่วยเหลือหรือ
ให้ความสะดวกในการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ ย่อมมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 492/2512 ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า จำเลยที่ 2 ทำงานเป็น
ลูกจ้างประจำรายเดือนตำแหน่งช่างเครื่องเรือสุลการ สังกัดกรมสุลการ มีข้าราชการ
ที่รับเงินเดือนในงบประมาณประเภทเงินเดือนตาม พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน แม้
จะเป็นพนักงานสุลการมีอำนาจหน้าที่ตาม พ.ร.บ.สุลการ ก็หาใช่พนักงานตามกฎหมายไม่
และทั้งไม่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นเจ้าพนักงาน ฉะนั้นเมื่อจำเลยที่ 2 ได้ร่วมกระทำผิดกับ
จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นเจ้าพนักงาน จึงจะถูกลงโทษฐานเป็นตัวการตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา 149 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ลงโทษบุคคลผู้เป็นเจ้าพนักงานกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่
ราชการโดยเฉพาะตามที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษไม่ได้ คงลงโทษได้ตามบทมาตราดังกล่าว
ในฐานะเป็นผู้สนับสนุนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86 เท่านั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2173/2514 รับจ้างเหมาขับเรือส่งผู้ค้าบรรทุกปืนเถื่อน เป็น
ผู้สนับสนุน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 225/2515 หลังจากการชิงทรัพย์ได้ยุติลงแล้ว ผู้เสียหายตาม
จำเลยว่ารู้จักคนร้ายหรือไม่ แม้จำเลยจะรู้จักคนร้ายแต่ได้บอกว่าจะไม่รู้จักก็ตาม ไม่ใช่เป็น
เรื่องที่จำเลยได้ช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด คำให้การขึ้น

สอบสวนของคนร้ายอื่นที่ขัดท้อว่าจำเลยได้วางแผนให้ทำการชิงทรัพย์จะฟังว่าจำเลยได้
สนับสนุนให้กระทำความผิดหรือไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1050/2515 ว. ขับรถไปส่งคนร้ายและจอดรถห่างจากที่เกิด
เหตุประมาณ 1 เส้น เมื่อคนร้ายยิงผู้เสียหายแล้วก็ขับรถพาคนร้ายหนีไป ยังไม่ขัดว่าเป็น
การร่วมคบคิดกระทำความผิดโดยแบ่งหน้าที่กันกระทำ ว. มีความผิดเพียงเป็นผู้สนับสนุน
ฟ้องขอให้ลงโทษฐานเป็นตัวการ ได้ความว่าเป็นเพียงผู้สนับสนุน ศาลจึงลงโทษ
ฐานความผิดที่ถูกต้องได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 237/2516 โจทก์ฟ้องว่าจำเลยที่ 1 ร่วมกับจำเลยอื่น
ทำการปล้นทรัพย์ ข้อเท็จจริงได้ความว่า จำเลยที่ 1 เพียงแต่เป็นผู้วางแผนออกเงินให้
จำเลยอื่นไปเข้าทรัพย์ของเจ้าของทรัพย์อันเป็นส่วนหนึ่งของแผนการปล้นทรัพย์และไปซื้อบ้าน
เจ้าทรัพย์ให้เช่นนี้ แม้จะถือว่าการวางแผนการปล้นทรัพย์ของจำเลยที่ 1 เป็นการก่อให้เกิด
ผู้อื่นกระทำความผิด แต่เมื่อโจทก์มิได้บรรยายฟ้องมาเช่นนี้ ย่อมลงโทษจำเลยที่ 1 ฐานเป็นผู้ช่วย
ให้ผู้อื่นกระทำความผิดไม่ได้ คงลงโทษได้แต่เพียงเป็นผู้สนับสนุน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2154/2516 จำเลยที่ 1 ที่ 2 ร่วมปรึกษาหารือกับจำเลย
ที่ 3 เพื่อจะไปลักกระบี่ แล้ววางแผนให้จำเลยที่ 1 ที่ 2 และ ส. ไปข่มขู่รับกระบี่ที่หัว
ทุ่ง จำเลยที่ 3 กับพวกไปดื้อนกระบี่ของผู้เสียหายมาส่งให้จำเลยที่ 1 ที่ 2 และ ส.
สถานที่ที่จำเลยที่ 1 ที่ 2 และ ส. รับกระบี่กับสถานที่ที่จำเลยที่ 3 และพวกไปดื้อน
กระบี่นั้นอยู่ใกล้กันมาก จำเลยที่ 1 ที่ 2 จึงไม่อยู่ในฐานะที่จะร่วมมือกับจำเลยที่ 3 ขณะ
จำเลยที่ 3 กับ ส. ทำการลักกระบี่อันจะถือว่าจำเลยที่ 1 ที่ 2 เป็นตัวการ แต่พฤติการณ์
ดังกล่าวถือได้ว่าจำเลยที่ 1 ที่ 2 ได้ส่งเสริมอันเป็นการช่วยเหลือจำเลยที่ 3 กับพวกใน
การที่จะไปลักกระบี่ จำเลยที่ 1 ที่ 2 จึงเป็นผู้สนับสนุนก่อนกระทำความผิด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2597/2516 คำฟ้องตอนแรกกล่าวว่า ส. ซึ่งเป็นพนักงานขับ
รถยนต์ขององค์การ ร.ส.พ. ร่วมกับจำเลยและพวกลักเอาผ้าปูพื้นเตียงสนามของรัฐบาล
สหรัฐอเมริกาซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์การ ร.ส.พ. และบรรทุกมาในรถที่ ส.
ขับ ในตอนต่อไปกล่าวว่ากระทำความผิดของ ส. ดังกล่าวเป็นการเบียดบังทรัพย์ที่อยู่ในความ

ครอบครองขององค์การ ร.ส.พ. ในขณะที่ ส.มีหน้าที่จัดการและรักษาทรัพย์สินตามหน้าที่ไป
เป็นประโยชน์ของตนและผู้อื่นโดยทุจริต จำเลยกับพวกเป็นผู้สนับสนุนการกระทำของ ส.
เบียดบังเอาทรัพย์สินไป เช่นนั้นเป็นเรื่องที่โจทก์บรรยายฟ้องประสงค์จะให้ลงโทษจำเลย
ตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502
มาตรา 4 ซึ่งมีอัตราโทษหนักนั่นเอง และในกรณีเช่นนี้การกระทำของจำเลยเป็นความผิด
ฐานเป็นผู้สนับสนุนผู้กระทำความผิดตาม พ.ร.บ.ดังกล่าวเท่านั้น หาเป็นความผิดตาม
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 ด้วยไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1338/2517 จำเลยส่งใบเลี้ยงให้แก่ ห. ซึ่งถูกคุมขังตาม
อำนาจพนักงานสอบสวน ห. ใช้ใบเลี้ยงที่จำเลยส่งให้ นั้น เลี้ยงลูกกรงห้องขังแล้วหลบหนี
ไป การกระทำของจำเลยมิได้เป็นการทำให้ ห. หลุดพ้นจากการคุมขังอันเป็นความผิดตาม
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 191 แต่จำเลยเป็นเพียงผู้สนับสนุนให้ ห. ผู้ถูกคุมขังหลบหนี
ไปในระหว่างที่ถูกคุมขังซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา 190 ประกอบด้วยมาตรา 86

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 191 แต่
บรรยายฟ้องมาเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 190 ประกอบด้วยมาตรา
86 จึงเป็นการอ้างบทมาตราผิด ศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยตามบทมาตราที่ถูกต้องได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1904/2517 จำเลยใช้ให้ผู้อื่นนำช้างไปขังลากไม้หวงห้าม
โดยจำเลยไม่ได้ไปร่วมทำการชักลากไม้ด้วย ถือไม่ได้ว่าจำเลยเป็นผู้มีไม้ดังกล่าวไว้ใน
ความครอบครองอันจะต้องได้รับอนุญาต จำเลยไม่มีความผิดฐานมีไม้หวงห้ามไว้ในความ
ครอบครองตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ฯ แต่จำเลยรู้ว่าไม้ดังกล่าวเป็นไม้หวงห้าม จำเลยจึงเป็น
ผู้ใช้ให้ชักลากไม้ (ทำไม้) หวงห้ามโดยไม่ได้รับอนุญาต เมื่อโจทก์ฟ้องว่าจำเลยร่วมทำ
การชักลากไม้ จึงลงโทษจำเลยฐานเป็นผู้ใช้ให้กระทำผิดไม่ได้ คงลงโทษได้เพียงฐานเป็น
ผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1556/2518 จำเลยที่ 3 ลักไม้กระดานจากใต้ถุนบ้านมา
กองไว้ จำเลยที่ 1, 2 จอดรถยนต์รอบรถที่ไม่อยู่ตรงที่กองไม้ระหว่างที่จำเลยที่ 3 เข้า
ไปขนไม้อีก จำเลยที่ 1 เป็นผู้สนับสนุนตามมาตรา 335, 86

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1840/2519 คนร้ายเข้าขู่มึงคับเอาทรัพย์สินในร้านขายของใส่ กระสอบ และคุมตัวผู้เสียหายไป จำเลยคอยอยู่ข้างร้าน 3 เส้นรับของแบกต่อไป จำเลย เป็นผู้สนับสนุนการปล้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 435/2520 ราษฎรให้สินบนเจ้าพนักงานเพื่อทำการอันมิชอบ ด้วยหน้าที่ เจ้าพนักงานรับไว้ ราษฎรมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 144 เจ้าพนักงานผิดมาตรา 144 ราษฎรไม่มีความผิดฐานสนับสนุนเจ้าพนักงานอีก

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2196/2521 ราษฎรร่วมกับเจ้าพนักงานยกยอกเป็นความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 ราษฎรเป็นผู้สนับสนุน เจ้าพนักงานที่เป็นตัวการ ดาย ราษฎรก็ยิ่งถูกฟ้องและลงโทษได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1090/2522 จำเลยที่ 1 เข้าไปยิงผู้เสียหาย ส่วนจำเลย ที่ 2 ยิงจักรยานยนต์ติดเครื่องรอกอยู่บนถนนห่างจากที่เกิดเหตุประมาณ 100 เมตร แล้วขี่ จักรยานยนต์พาจำเลยที่ 1 นั่งซ้อนท้ายหนีไปทันที ดังนั้นการกระทำของจำเลยที่ 2 เป็นแต่ เพียงช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่จำเลยที่ 1 ในการกระทำความผิดเท่านั้น จึงมีความผิด ฐานเป็นผู้สนับสนุนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1732/2522 จำเลยรับเอาแผนการปล้นโดยนำรถบรรทุก สินค้าไปหยุด ณ ที่กำหนด ให้พวกปล้นเอารถและสินค้าไป ไม่มีพฤติการณ์อื่นว่าจำเลยร่วม กระทำในขณะปล้น จึงเป็นผู้สนับสนุนเท่านั้น

ส่วนที่ 4

ขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ใช้ ผู้โฆษณา หรือผู้ประกาศ และผู้สนับสนุน

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 87 บัญญัติว่า "ในกรณีที่มีการกระทำความผิด เพราะมีผู้ใช้ให้กระทำตามมาตรา 84 เพราะมีผู้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิดตามมาตรา 85 หรือโดยมีผู้สนับสนุนตามมาตรา 86 ถ้าความผิดที่เกิดขึ้นนั้นผู้กระทำได้กระทำให้เกินขอบเขตที่ใช้หรือที่โฆษณาหรือประกาศ หรือเกินไปจากเจตนาของผู้สนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำความผิด ผู้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดแล้วแต่กรณี ต้องรับผิดทางอาญาเพียงสำหรับความผิดเท่าที่อยู่ในขอบเขตที่ใช้หรือที่โฆษณาหรือประกาศ หรืออยู่ในขอบเขตแห่งเจตนาของผู้สนับสนุนการกระทำความผิดเท่านั้น แต่ถ้าโดยพฤติการณ์อาจเล็งเห็นได้ว่าจะเกิดการกระทำความผิดเช่นที่เกิดขึ้นนั้นได้จากการใช้ การโฆษณาหรือประกาศ หรือการสนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำความผิด ผู้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิด แล้วแต่กรณี ต้องรับผิดทางอาญาตามความผิดที่เกิดขึ้นนั้น

ในกรณีที่ผู้ถูกใช้ ผู้กระทำความผิดตามคำโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด หรือตัวการในความผิด จะต้องรับผิดทางอาญามีกำหนดโทษสูงขึ้น เพราะอาศัยผลที่เกิดจากการกระทำความผิด ผู้ใช้ให้กระทำความผิด ผู้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิด แล้วแต่กรณี ต้องรับผิดทางอาญาตามความผิดที่มีกำหนดโทษสูงขึ้นนั้นด้วย แต่ถ้าโดยลักษณะของความผิดผู้กระทำจะต้องรับผิดทางอาญามีกำหนดโทษสูงขึ้นเฉพาะ เมื่อผู้กระทำต้องรู้หรืออาจเล็งเห็นได้ว่าจะเกิดผลเช่นนั้นขึ้น ผู้ใช้ให้กระทำความผิด ผู้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดจะต้องรับผิดทางอาญาตามความผิดที่มีกำหนดโทษสูงขึ้นก็เฉพาะ เมื่อตนได้รู้หรืออาจเล็งเห็นได้ว่าจะเกิดผลเช่นที่เกิดขึ้นนั้น"

มาตรา 88 บัญญัติว่า "ถ้าความผิดที่ได้ใช้ ที่ได้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำ หรือได้สนับสนุนให้กระทำ ได้กระทำถึงขั้นลงมือกระทำความผิด แต่เนื่อง

จากการเข้าขัดขวางของผู้ใช้ ผู้โฆษณาหรือประกาศ หรือสนับสนุน ผู้กระทำได้กระทำไปไม่ตลอด หรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล ผู้ใช้หรือผู้โฆษณาหรือประกาศคงรับผิดชอบตามกฎหมายมาตรา 84 วรรคสอง หรือมาตรา 85 วรรคแรก แล้วแต่กรณี ส่วนผู้สนับสนุนไม่ต้องรับโทษ"

ตามบทบัญญัติมาตรา 87, 88 นี้ แยกพิจารณาได้ 2 ประการด้วย คือ

1. กรณีที่มีการกระทำความผิดเกินขอบเขตที่ใช้หรือที่โฆษณาหรือที่สนับสนุน
2. กรณีที่ผู้ใช้ ผู้โฆษณา หรือผู้สนับสนุนขัดขวางไม่ให้กระทำความผิดเป็นผลสำเร็จ

สำเร็จ

1. กรณีที่มีการกระทำความผิดเกินขอบเขตที่ใช้หรือที่โฆษณาหรือที่สนับสนุน ในกรณีที่มีการกระทำความผิดเพราะมีผู้ใช้ให้กระทำความผิดและผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดเกินไปกว่าขอบเขตที่ได้ใช้ก็ดี หรือได้มีการโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด แต่ผู้กระทำความผิดตามโฆษณาหรือประกาศได้กระทำเกินไปกว่าที่ได้โฆษณาหรือประกาศก็ดี หรือที่การสนับสนุนให้กระทำความผิด แต่ตัวการผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดเกินไปกว่าที่ผู้สนับสนุนเจตนาที่ดี มาตรา 87 วรรคแรกได้บัญญัติให้ผู้ใช้ให้กระทำความผิด ผู้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิดหรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องรับผิดชอบทางอาญาเพียงสำหรับความผิดเท่าที่อยู่ในขอบเขตที่ใช้หรือที่โฆษณาหรือประกาศ หรืออยู่ในขอบเขตแห่งเจตนาของผู้สนับสนุนการกระทำความผิดเท่านั้น เช่น จำนายสืบตำรวจ ส.สั่งให้พลตำรวจ ย. ขึ้นไปจับ ป.บนเรือน พลตำรวจ ย. ขึ้นไปบนเรือนยิง ป.ตาย ดังนั้น พลตำรวจ ย. กระทำเกินคำสั่งของจำนายสืบตำรวจ ส. จำนายสืบตำรวจ ส. จึงไม่ต้องรับผิดชอบในความตายของ ป. (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 820/2515)

หลักดังกล่าวข้างต้นนี้มีข้อยกเว้นอยู่ 2 ประการ คือ

ก. ถึงแม้จะได้มีการกระทำความผิดเกินไปกว่าขอบเขตที่ได้ใช้ โฆษณาหรือประกาศ หรือเกินกว่าเจตนาที่สนับสนุนก็ตาม ถ้าโดยพฤติการณ์อาจสังเกตเห็นได้ว่าอาจเกิดการกระทำความผิดเช่นที่เกิดขึ้นนั้นได้จากการใช้ การโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด หรือการสนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำความผิด ผู้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคล

ทั่วไปให้กระทำความผิด หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดแล้วแต่กรณี ต้องรับผิดทางอาญาตามความผิดที่เกิดขึ้น เช่น ก. ใจให้ ข. ไปลักทรัพย์ของ ค. ข. ได้เข้าไปในบ้านของ ค. ขณะหนีบทของ ค. ค. มาพบพอดีจึงเกิดการต่อสู้ ข. ทำร้าย ค. แล้วนำเอาวิทยุของ ค. ไป ซึ่งการลักทรัพย์โดยใจกำลังประทุษร้ายนี้เป็นความผิดฐานชิงทรัพย์มีอัตราโทษสูงกว่าลักทรัพย์ ถ้าพิจารณาตามหลักข้างต้น ก. ควรจะมีความผิดฐานลักทรัพย์เท่านั้น เพราะ ก. ใจให้ ข. ไปลักทรัพย์ แต่ ข. ได้ไปทำร้ายเจ้าทรัพย์ด้วยจึงเป็นชิงทรัพย์ เกินขอบเขตที่ใจไป แต่ว่าโดยพฤติการณ์แล้ว ก. อาจเล็งเห็นได้ว่าเมื่อใจให้ไปลักทรัพย์ เจ้าของทรัพย์มาพบยอมขัดขวางแน่ การใจกำลังประทุษร้ายเพื่อเอาทรัพย์ไปจึงมีได้แน่ ฉะนั้น ก. จึงต้องรับผิดฐานเป็นผู้ใจให้ชิงทรัพย์

ข. ในกรณีที่ผู้ถูกใจ ผู้กระทำความผิดตามคำโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด หรือตัวการในความผิด จะต้องรับผิดทางอาญามีกำหนดโทษสูงขึ้นเพราะอาศัยผลที่เกิดจากการกระทำความผิด ผู้ใจ ผู้โฆษณาหรือประกาศ หรือผู้สนับสนุนต้องรับผิดทางอาญาตามความผิดที่มีกำหนดโทษสูงขึ้นนั้นด้วย เช่น ก. ใจให้ ข. ไปด้อย ค. ข. ด้อย ค. ล้มลงไปศีรษะฟาดพื้น เส้นโลหิตในสมองแตกถึงแก่ความตาย ข. มีความผิดฐานฆ่า ค. โดยไม่เจตนา ก. มีความผิดฐานเป็นผู้ใจให้ ข. ฆ่า ค. โดยไม่เจตนาด้วย ซึ่งมีโทษสูงกว่าทำร้ายร่างกาย

แต่ถ้าโดยลักษณะของความผิด ผู้กระทำจะต้องรับผิดทางอาญามีกำหนดโทษสูงขึ้นเฉพาะ เมื่อผู้กระทำต้องรู้หรืออาจเล็งเห็นได้ว่าจะเกิดผลเช่นนั้นขึ้น ผู้ใจให้กระทำความผิด ผู้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดจะต้องรับผิดทางอาญาตามความผิดที่มีกำหนดโทษสูงขึ้นก็เฉพาะ เมื่อตนได้รู้หรืออาจเล็งเห็นได้ว่าจะเกิดผลเช่นที่เกิดขึ้นนั้น เช่น ก. ใจให้ ข. ไปฆ่า ค. ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานโดยที่ ก. ไม่รู้ว่า ค. เป็นเจ้าพนักงานผู้ซึ่งกระทำการตามหน้าที่ แม้ ข. จะได้ว่า ค. เป็นเจ้าพนักงานตามมาตรา 289 ข. คงรับผิดฐานฆ่าเจ้าพนักงานตายตามมาตรา 289 เพียงลำพัง ส่วน ก. คงมีความผิดฐานใจให้ ข. ฆ่าคนธรรมดาตายเท่านั้น เพราะ ก. ไม่รู้หรือไม่อาจเล็งเห็นได้ว่า ค. เป็นเจ้าพนักงานกระทำการตามหน้าที่

2. กรณีที่ผู้ใช้ ผู้โฆษณาหรือผู้ประกาศ หรือผู้สนับสนุนขัดขวางไม่ให้กระทำ เป็นผลสำเร็จ

ได้กล่าวมาแล้วในเรื่องพยายามกระทำความผิดว่า เมื่อได้มีการลงมือกระทำความผิดแต่ยังไม่เป็นผลสำเร็จ ถือว่าอยู่ในขั้นพยายามกระทำความผิด ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษสองในสามส่วนของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น กรณีที่ผู้ใช้ ผู้โฆษณาหรือผู้ประกาศ เมื่อผู้ถูกใช้หรือบุคคลผู้กระทำความผิดตามโฆษณาหรือประกาศกระทำความผิดขึ้น พยายามรับโทษสองในสาม ผู้ใช้ ผู้โฆษณาหรือประกาศจะต้องรับโทษ 2 ใน 3 ของโทษสำหรับความผิดนั้น เช่นเดียวกับผู้ลงมือกระทำความผิดนั้น และผู้ที่สนับสนุนก็จะต้องรับโทษ 2 ใน 3 ของ 2 ใน 3 ของความผิดที่ได้สนับสนุนให้กระทำนั้น หากในระหว่างที่ลงมือกระทำความผิดกันยังไม่ถึงขั้นเป็นผลสำเร็จ ผู้ใช้ ผู้โฆษณา หรือผู้สนับสนุนได้เข้าขัดขวางผู้กระทำ ได้กระทำไปไม่ตลอด หรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล ผู้ใช้ ผู้โฆษณา หรือผู้สนับสนุนจะต้องรับโทษอย่างไร คงเป็นไปตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 88 ซึ่งประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ก. ความผิดที่ใช้ โฆษณา หรือสนับสนุนให้กระทำ ได้ลงมือกระทำแต่ยังไม่เป็นผลสำเร็จ

ข. ผู้ใช้ ผู้โฆษณาหรือผู้ประกาศ หรือผู้สนับสนุนขัดขวาง

ค. การขัดขวางเป็นเหตุให้ผู้กระทำได้กระทำไปไม่ตลอดหรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล

เมื่อเข้าหลักเกณฑ์ทั้ง 3 ประการแล้ว โทษของผู้ขัดขวางมีดังนี้

1. ผู้ขัดขวางเป็นผู้ใช้ ผู้โฆษณาหรือผู้ประกาศ จะต้องรับโทษสำหรับความผิดที่ผู้ถูกใช้ ผู้กระทำความผิดตามโฆษณาหรือประกาศได้กระทำถึงขั้นลงมือกระทำความผิดเพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่ใช้ และกึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่โฆษณาหรือผู้ประกาศ

2. ผู้ขัดขวางเป็นผู้สนับสนุน ผู้สนับสนุนไม่ต้องรับโทษ